

Siirtolaisuus

Migration

3/1998

Siirtolaisuus – Migration 3/1998

25. vuosikerta / 25th year
ISSN 0355-3779

Julkaisija / Publisher

Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet
The Institute of Migration
Piispankatu 3, 20500 Turku, Finland
Puh. / Tel. (0)2-2317 536
Fax (0)2-2333 460
Internet: <http://www.utu.fi/erill/instmigr/>

Pohjanmaan aluekeskus
Österbottens regioncenter
Regional Centre of Ostrobothnia
Keikulinukuja 1, 61100 Peräseinäjoki, Finland
Puh. / Tel. (0)6-4181 275
Fax (0)6-4181 279

Päätoimittaja / Editor-in-Chief

Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri / Editorial Assistant

Taimi Sainio

Toimittajat / Editors

Maija-Liisa Kalhama ja Jouni Korkiasaari

Toimituskunta / Editorial Board

Siirtolaisuusinstituutin hallitus
Administrative Board of the Institute of Migration

Taitto / Lay out

Anne Virtanen

Tilaushinta / Subscriptions

Finland och Skandinavien
60 FIM / vuosi / år
(4 numeroa / nummer)
PSP 800014-70355471
Other countries \$18.00 a year (4 issues)

Vammalan Kirjapaino Oy 1998

Sisältö • Contents

Olavi Koivukangas
**Voimaa erilaisuudesta
Strength in Diversity**

Mika Roinila
**Finnish Sailors and Soldiers
in the American Civil War**

Krister Björklund
**Suomalaiset Sveitsissä –
poimintoja tutkimusprojektista**

William Wolkowich-Valkavicius
**New England Finlandia and its
Finnish Enclave of Norwood,
Massachusetts**

Tiedotuksia

Jouni Korkiasaari ja Juha Niemelä
FinnFest '98

Kirja-arvioinnit

**Saapuneita julkaisuja
Publications received**

Kansi: Moni ulkomailla asuva suomalainen kutsuu vanhempansa tutustumaan uuteen kotimaahansa. Eläkkeellä oleva muurari Toivo Korhonen matkusti 88-vuotiaana tyttärensä Leenan luo Sveitsiin. Kuvassa he ovat Appenzellerin kaupungissa. – *Kuva: Leena Pulfer.*

Cover: Many Finns living abroad invite their parents for a visit. Here an 88-year old pensioner Toivo Korhonen with his daughter photographed in Appenzeller in Switzerland. – *Photo: Leena Pulfer.*

Voimaa erilaisuudesta

Euroopan unionin rasismin vastaisen työn vuonna 1997 perustettiin the *European Multicultural Foundation*. Tämän järjestön Monikulttuurinen Eurooppa-konferenssiin 27.6.1998 Lontoossa osallistui noin 150 henkilöä eri puolilta Eurooppaa.

On erinomainen tapa aloittaa konferenssi uusilla tutkimustuloksilla. Professori David Smith ja tohtori Enid Wistrich esittelivät Middlesexin yliopistossa tehtyä tutkimusta maahanmuuttajien ja vähemmistöjen oikeuksista ja kansalaisuusasioista Euroopan unionissa. Tutkimuksen mukaan etninen syrjintä on yllättävän yleistä sekä Englannissa että manner-Euroopassa. Kaksi kolmesta maahanmuuttajasta oli kokenut syrjintää ja joka kolmas fyysistä väkivaltaa, mustista afrikkalaisista peräti 62 prosenttia.

Joyce Quin, ministeri ja kansanedustaja, totesi Englannin olleen aina monikulttuurinen yhteiskunta. Hän painotti sitä, että rasismia vastaa on taisteltava kaikin mahdollisin tavoin, erityisesti monikulttuurisuuden suosimisella. Hän jakoi myös palkinnot Iso-Britannian koululaisille järjestetyn kirjoituskilpailun ”Minun visioini monikulttuurisesta Euroopasta” voittajille.

Monet konferenssin puhujista ilmaisivat rasismin, muukalaispelon ja äärioikeistolaisuuden leviämisen olevan suurena huolenaiheena nykyhetken Euroopassa. Yksilöiden välisten ilmentymien lisäksi syrjintää esiintyy virallisten instituutioiden, esimerkiksi poliisin, tullin ja armeijan toiminnassa. Tämä on suurin ongelma myös siirtolaisten jälkeläisten elämässä: ”Olemme syntyneet tässä maassa, miten voimme olla työtä hakiessamme siirtolaisia?”

Hass Dellal, Australian Multicultural Foundationin (josta saatiin malli Euroopan vastaavalle järjestölle) johtaja, kertoi Australiassa olevan 230 eri kansallisuutta, 130 eri kieltä ja 80 uskontoa edustavia

ihmisiä. Australian monikulttuurisuus on kasvanut vähitellen alhaalta ylöspäin ja 80 prosenttia australialaisista kannattaa sitä. Hänen mielestään meidän pitäisi puhua enemmän siirtolaisuuden myönteisistä vaikutuksista eikä vain sen aiheuttamista kustannuksista. Enemmän keskustelua kaivattaisiin myös maahanmuuttajien oikeuksien ohella heidän velvollisuuksistaan.

Glyn Ford, Euroopan parlamentin jäsen, kertoi Eu:ssa olevan 14 miljoonaa maahanmuuttajaa, joista 5 miljoonaa tulee mustasta Afrikasta. Häntä huolestutti erityisesti äärioikeistolaisuuden leviäminen Ranskassa, Saksassa ja Tanskassa. Toinen Euroopan parlamentin jäsen, Michael Elliot, huomautti kenen tahansa meistä saattavan joutua ennakkoluulojen ja syrjinnän uhriksi.

Tohtori Donald Kendrick, romaniväestön International Tripartite Commissionin edustaja, sanoi Euroopassa — pääosin itäisissä osissa — olevan neljä miljoonaa romania. Heidän tilanteeseensa ei ole kiinnitetty paljoakaan huomiota.

John Parry, Union of European Federalismin varapuheenjohtaja, esitti kysymyksen onko monikulttuurinen yhteiskunta mahdollinen, ja vastasi: Me voimme kehittää Euroopan, jossa erilaisuus hyväksytään ja sitä arvostetaan. On kysymys arvoista. Miten voimme muuttaa niitä? Monikulttuurisuus on visio sellaisesta yhteiskunnasta, jossa kulttuurien erilaisuus on oleellinen ja hyödyllinen osa sosiaalista kanssakäymistä. Rasismin ja syrjinnän taustalla on myös tiettyjen väestönosien tuntemaa yhteiskunnallisten muutosten pelkoa.

Yleisö, josta suurin osa oli itsekin Euroopan unionin maahanmuuttajia, korosti puheenvuoroissaan sitä, että ulkomaalainen on aina ulkomaalainen. Eräältä 54 vuotta Englannissa asuneelta henkilöltä

oli edellisellä viikolla kysytty: ”Miksi et mene kotiisi ensi viikonloppuna?” Eräs Ranskassa 25 vuotta asunut nainen sanoi: ”En halua olla vain suvaittu — haluan tulla hyväksytyksi”. Eräs toinen puhuja sanoi, että britiksitulo kestää monta sukupolvea. Syrjintää on kaikkialla, kouluissa, sairaaloissa, halinnossa jne.

Erään arvion mukaan kolmanneksella Euroopan väestöstä on rasistisia asenteita, mikä johtuu osaksi siitä, että monet Euroopan maat ovat entisiä siirto-
maavaltoja. Rasisminvastainen lainsäädäntö, joka alkoi Englannissa 1968, ei ole auttanut paljonkaan. Painotettiin sitä, että tieteellisen tutkimuksen tulok-

sia pitäisi hyödyntää paremmin rasismiin ja muukalaispelon vastaisessa taistelussa.

Päätössanoissaan Tara Mukherjee, European Multicultural Foundationin puheenjohtaja, totesi Euroopan olevan ihmisistä muodostuva mosaiikki. Sen yhdistämisessä European Multicultural Foundationilla on tärkeä tehtävä.

Olavi Koivukangas
European Multicultural Foundation
hallituksen jäsen

Strength in Diversity

The *European Multicultural Foundation* was established to ensure the long-term success of the European Union's 1997 Year Against Racism. The Foundation held a conference on Multicultural Europe on June 27, 1998 in London, attracting some 150 participants from all over the Europe.

The conference got away to an excellent start with the presentation of the latest research. Professor David Smith and Dr. Enid Wistrich presented a paper from Middlesex University titled "Rights, citizenship and minorities in the European Union". They reported that ethnic discrimination was surprisingly widespread both in England and the European continent. Two thirds of the immigrants interviewed had experienced discrimination and one third physical violence, including 62% of black Africans.

Joyce Quin, MP and Under Secretary of State for Prisons, Probation and Europe, said that England had always been a multicultural society. She emphasized that racism must be combatted with all available means, especially by favouring multiculturalism. She also honoured the prize winners of a British

schools' essay writing competition. The theme was "My vision of multicultural Europe".

Many conference speakers expressed sincere concern about the spread of racism, xenophobia and right wing political movements in Europe. Racism was not restricted to individuals, but was also found in institutions such as the police, customs, military forces etc. It is the major problem of the children of immigrants: "How can we be migrants, when we are born in this country?"

Hass Dellal, Executive Director of the Australian Multicultural Foundation, a model for the European Foundation, reported that in Australia there are 230 different nationalities, 130 languages and 80 religions. In Australia multiculturalism has grown from the bottom upwards and 80% uphold multiculturalism. He said that we should have more discussion about the benefits of immigration — not just about its expenses. There should also be more discussion about the rights and obligations of immigrants.

Glyn Ford, MEP, said that in the EU there were 14 million immigrants, of whom 5 million were from

Tara Mukherjee, President of the European Multicultural Foundation, addressing the conference in London, June 27, 1998. – *Olavi Koivukangas.*

black Africa. He expressed concern about the rise of right wing political movements, especially in France, Germany and Denmark. Another MEP, Michael Elliot, said that any one of us could be a target of prejudice and discrimination.

Dr. Donald Kendrick, Romany representative to the International Tripartite Commission, said that there were 4 million Romanys in Europe, mainly in eastern parts. Their situation has not attracted much attention.

John Parry, Vice-President, Union of European Federalism, asked if a multicultural society was possible, and then answered by saying that we can develop a Europe which accepts and values diversity. It is a question of values. How can we change these? Multiculturalism is a vision of a society where cultural diversity is an integral and useful part of social communication. Behind racism and discrimination there is also the fear of the changes in the society felt by certain parts of the population.

The conference participants, most of whom were immigrants to the European Union, pointed out that "once a foreigner, always a foreigner". A person who had lived in England for 54 years was last week asked

"Why don't you go home next weekend?" A woman from the audience, who had lived in France for 24 years said "I do not want to be tolerated — I want to be accepted." Another speaker said that it takes many generations to become 'British'. There is discrimination everywhere, in schools, hospitals, administration etc.

One estimate suggests that a third of the EU population has racist attitudes, partly because many European countries were former colonial powers. Legislation against racism, which started in England in 1968, has done little to help. It was also emphasized that the results of scientific research should be better utilised to combat racism and xenophobia.

In his closing address Tara Mukherjee, President of the European Multicultural Foundation, stated that Europe is a mosaic of people and the European Multicultural Foundation has an important role to play in their integration.

Olavi Koivukangas
Board Member of the European
Multicultural Foundation

Finnish Sailors and Soldiers in the American Civil War

Mika Roinila

Introduction

The involvement of Finns in the American Civil War (1861–1865) has received very little attention. The American Civil War, as we know, was the result of disagreements involving the issue of slavery between the northern and southern states of the Union. While the South favoured slavery, the North was against it. Literature which deals with the involvement of Finnish soldiers and sailors is limited to one major contribution (Ilmonen, 1919). In his book on Finnish-American history, a number of individuals — particularly sailors — are noted, who fought on the side of the Northern Union. In this brief article, I present some findings of individuals who participated on both sides of the Civil War. A list of soldiers and sailors is also presented from data collected from Ilmonen (1919), from archival sources obtained from the U.S. National Archives in Washington DC as well as from the Sailor's

Snug Harbour facility which was the home for many retired Finnish sailors following the Civil War.

Previous studies

According to Ilmonen, the participation rate of the Finns was significant and greater than expected given the small Finnish population that lived in America at the time. Ilmonen estimates that some 1000 Finns lived in the United States during the 1860s, and of this number perhaps as many as one hundred Finns fought in the Northern Army and Navy (Ilmonen, 1919:158).

The largest proportion of Finns — at least in the North — joined the Navy. Only a few individuals were found in the Army. From primary sources dealing with the Confederacy, it appears that more Finns were part of the Army and Cavalry in the south (Tables 1 & 2).

Part of the reason for a lack of study on Finnish military involvement in the Civil War is the result of very poor records kept on the various enlisted personnel. Records are so poor in fact, that amongst the Confederate Forces, no mention is made of the place of

birth for the soldiers who were mustered into service in the Confederate South. Other scholars interested in this topic concur with this dilemma (Haggman, 1997; Olin, 1997). This has hindered the research in establishing ties to Finland, although a number of names are presented in this article which may undoubtedly have Finnish roots regardless of the spelling which may have been altered during the enlisting of each soldier.

An extensive 16-volume collection of participants in the Confederate Forces was published in 1995 (Hewett, 1995). Examination of this collection produced about a dozen names of possible Finnish soldiers, even though the spelling may be erroneous. Names such as Lambie and Mattil were originally believed to be of possible Finnish origin, but cross-referencing these names with the little data available for the Confederate Forces indicated that Lambie (who reached the rank of 1st Lieutenant in Virginia) was of Irish birth (Military Service Records - Virginia). According to other information, the Lambie name originates from Scotland (Lambie, 1998). The surname

Mika Roinila, Ph.D., Assistant Professor, Department of Geology and Geography, West Virginia University, Morgantown.

Otto Mauno Geers, veteran of the American Civil War, served in the Navy consecutively for 21 years. – *Amerikan Suomalaisten Historiaa I*.

Mattil in turn most likely was of German origin (Mathiel) which was changed during the 1800s (Mattil, 1998). A collection of names from the Union (Northern) Forces has been established previously by Ilmonen, and thus the soldiers in the Southern Forces is entirely new to the reader. The available literature generally points that more Finnish immigrants resided in the northern

states, and thus more Finns were fighting in the Northern Armies and Navies than in the Confederate South. However, there were sizeable Finnish populations in coastal cities such as New Orleans, Louisiana during the 1860s, where up to 200 Finns resided (Kero, 1997:130). The presence of these early Finns may have been a source for some Finns in the Confederacy as proposed by

the discovered data. Present research into the American Civil War and the Finnish involvement is being conducted by scholars such as K-G Olin of Jacobstad, Finland and Dr. Haggman of Helsingborg, Sweden (Olin, 1997; Haggman, 1997). Additional confirmation and service and pension records are being sought by the author for the numerous Union sailors listed by Ilmonen.

Finnish sailors in the Union and Confederate Navies

Among the best examples of Finnish military involvement is found among the Union Forces, where Otto Mauno Geers served as a sailor and eventual quartermaster in the Navy. Born in the parish of Eura, he immigrated to the United States in 1860 and settled in Boston. The following year he joined the Navy. Geers served in the Navy consecutively for 21 years. Geers participated in a number of battles, and according to Ilmonen, the most memorable fight was the Battle of New Orleans. In this battle, Geers' ship was sunk, and a large number of the crew drowned. As the ship was sinking, Geers jumped into the Mississippi River at the same time as the main mast was shot down by the Confederates. With the mast, the U.S. flag fell into the river. Geers grabbed the flag and swam to shore saving himself and the flag, which he kept as a treasured keepsake. Geers was wounded twice during the Civil War, the second time having received a bullet through the leg. Around 1880, Geers retired from the Navy, re-

ceiving a government pension along with many medals of recognition. Geers was married to a non-Finn, did not have children, and died in 1916 at his farm near Boston, Massachusetts (Ilmonen, 1919:159).

Among the Finns in the Confederate Forces, one sailor was discovered as being part of the 60-man crew of the renowned Confederate Cruiser Alabama (Lonn, 1940:297). This sailor was named "Jackalanwiski", whose name is most likely spelled incorrectly. According to an autobiography written by an English sailor on board the ship Alabama, "Jackalanwiski" was such a difficult name to pronounce that the crew called this Finn by the name "Jack-o-lantern" (Haywood, 1886:36). Haywood tells how the crew began to have re-occurring dreams which were interpreted as events that were to happen in the future. The Finnish "Jack-o-lantern" was a translator of dreams, and using a "dreambook" and speaking with "mysterious gutturals" (possibly in the Finnish language which does sound strange to foreigners!), attempted to embellish the situation and interpret the dreams. While the crew of the Alabama wanted to hear an interpretation of their dreams, an older bible-preaching member of the crew declared the event as being blasphemous and of the devil. This older sailor urged the crew to throw the devilish Finn overboard into the sea. Apparently the crew was afraid to do so. Haywood, who writes about the battles and travels of the C.C. Alabama until the final battle and destruction with the U.S.S. Kearsage in 1864

X

SUOMALAISIA ORJAINVAPAUTUS-SODASSA.

Amerikan sisällissota, (civil war) tunnetaan myöskin orjien vapautussodan nimellä, taisteltiin vuosina 1861—1865. Sota aiheutui etupäässä orjaksymyksestä. Yhdysvaltain eteläiset valtiot olivat orjuutta suosivalla kannalla, pohjoiset valtiot taas sen sitä voimakkaasti vastustivat. Vihdoin pohjoisvaltioitten yhä enenevän voiman ja valtiollisen vaikutuksen, kuin myöskin orjuutta tulisesti vastustavan Abraham Lincolnin valitsemisen tähden presidentiksi, erkaantuivat eteläiset valtiot Yhdysvaltain keskushallituksesta ja perustivat Amerikan etelä-valtioitten liittotasavallan, jossa tultiin edelleenkin sallimaan orjien käyttöä työvoimana. Yhdysvaltain kongressi piti etelä-valtioitten erkaantumista kapinallisena tekona, joka oli asevoimin kukistettava ja presidentti Lincoln päätti tehdä kaiken voitavansa Yhdysvaltain kokonaisuuden säilyttämiseksi. Neljä vuotta kesti tämä paljon uhreja kysyvä veljessota, päättyen pohjoisvaltioitten täydellisellä voitolla, jota seurasi orjien vapauttaminen ja luopuneitten valtioitten jälleen yhtyminen Yhdysvaltoihin.

Suomalaisten osa orjain vapauttamistaistelussa on suurempi ja tärkeämpi kuin kansalaistemme sen aikaiseen vähälukuisuuteen katsoen olisi voinut

S. Ilmonen tells about Finns in the American Civil War in "Amerikan Suomalaisen Historiia I". — *Ilmonen 1919* (p. 157).

does not say anything else about the Finnish sailor (Haywood, 1886:114–115).

Conclusions

Much research remains to be done in a search for possible Finnish military involvement in the American Civil War. In discussions with members of the Virginia Civil War Round Table (a local

group of Virginia historians interested in the Confederate Forces and the battles of the Civil War), even the thoroughly knowledgeable historians lack information on the involvement of the Finns (WSVA AM-550). The presence of the Swedes is much better known, and a few Russians have also been documented as participating in the Civil War. The Finns, however, remain a mys-

Table 1. Finns in the Union Forces

Name	Area served in
Union navy	
Otto Mauno Geers	Union Navy, Quartermaster
Adolf Rantala	Union Navy
Ryssän Roopertti	Union Navy
Michael Johnson	Union Navy
Antti Junnikkala	Union Navy
Joseph Wilson	Union Navy
Mr. Grosbee	Union Navy
Mr. Aittola	Union Navy
George Brown (Virpi)	Union Navy, served on Admiral Farragut's flagship
Charles Broman	Union Navy
Peter Anderson	Union Navy
Aleksander Enman	Union Navy
Iso Brown	Union Navy
Gustaf Granqvist	Union Navy
Peter Tumber (Thornberg)	Union Navy
Frederick Hart (Lassila)	Union Navy
Abram Efraimson/Abramson	Union Navy
Anders Oskar Leppäluoto	Union Navy
Union army	
Gustaf Husberg	Union Army
Johan Heggström	Union Army
Peter Lahti	Union Army, Minnesota Artillery
Matti Johnson	Union Army
Charles Newman	Union Army
Union cavalry	
Isaac Johnson (Tuohino)	Union Cavalry

Source: *Ilmonen, 1919; Penn 1991; Sailor's Snug Harbour records, Sealevel, N.C., 1997.*

Table 2. Finns in the Confederate Forces

Name	Area served in
Confederate navy	
Jackalanwiski ("Jack-o-lantern")	Confederate navy, CC Alabama
Confederate army	
William J. Lambie (Lampi?)*	Virginia Light Artillery, Alleghany Battalion, Carpenter's Co. 1s. Lieutenant
William T. Lambie (Lampi?)*	Virginia 27th Infantry, Co. A.
Jacob Mattil (Mattila?)*	Tennessee 19th Infantry, Co. I.
Felix Rante (Ranta?)	Florida 8th Inf. Co. D., Corporal
James Saary (Saari?)	Louisiana 14th Infantry, Co. C.
Patrick Saary (Saari?)	Louisiana 20th Infantry, Co. E.
Patrick J. Tuohy (Tuohi?)	Louisiana 14th Infantry, Co. C.
Thomas Tuomey (Tuomi?)	Louisiana 22nd Inf. Wash. Mark's Co.
Timothy J. Tuomey (Tuomi?)	South Carolina 15th Infantry, Co. A.
Confederate cavalry	
Gustavus A. Jarvey (Järvi?)	Texas 4th Cav. Co. F.
D.W. Mattil (Mattila?)*	Kentucky 3rd Mounted Infantry, Co. D.
G.H. Mattil (Mattila?)*	Kentucky 3rd Mounted Infantry, Co. D.
Thomas P. Tuomey (Tuomi?)	Mississippi Cav. 24th Battalion, Co. A.
T.J. Tuomy (Tuomi?)	Texas Cavalry, Wells Regiment, Co. G.

* These individuals are most likely not Finnish, as noted in the text.

Sources: *Haywood, 1886; Lonn, 1940; Hewett, 1995, and Military Service Records.*

tery. If, as Ilmonen suggests, the Finns represented a high degree of involvement compared to other immigrant groups found in the United States during the Civil

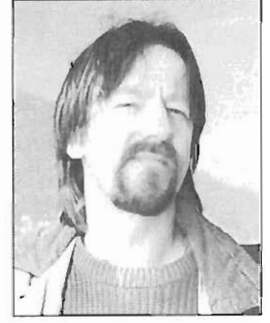
War period, it is important to pursue this claim and uncover the stories and experiences of the Finns who fought on both sides of the War. Time consuming re-

search in historical archives in locations such as Washington DC, Richmond, Virginia, and other locations are needed to build on the small list of names presented here.

Bibliography

- Haggman, Bertil.** Correspondence on Nov. 13, 1997, Helsingborg, Sweden.
- Haywood, Phil D.** *The Cruise of the Alabama* (The memoirs of one sailor), Boston and New York, 1886.
- Hewett, Janet B.** (Ed.), *The Roster of Confederate Soldiers, 1861–1865*, 16 vol., Broadfoot Publishing Co., Wilmington, NC., 1995.
- Imonen, S.** *Amerikan Suomalaisen Historiaa I*, Hancock, 1919.
- Kero, Reino.** *Suureen Länteen*, Institute of Migration, Turku, Finland, 1997.
- Lambie, Craig.** Correspondence on Feb. 13, 1998. California.
- Lonn, Ella.** *Foreigners in the Confederacy*, University of North Carolina Press, Chapel Hill, North Carolina, 1940.
- Mattil, Rev. Michael.** Correspondence on Feb. 11, 1998. Tennessee.
- Military Service Records.** Compiled Service Records of Confederate Soldiers – Alabama, M311, Roll 287. National Archives of the United States, Washington DC.
- Military Service Records.** Compiled Service Records of Confederate Soldiers – Texas, M323, Roll 28 & Roll 219. National Archives of the United States, Washington DC.
- Military Service Records.** Compiled Service Records of Confederate Soldiers – Virginia, M324, Roll 269 & Roll 730. National Archives of the United States, Washington DC.
- Military Service Records.** Compiled Service Records of Confederate Soldiers – Florida, M251, Roll 85. National Archives of the United States, Washington DC.
- Military Service Records.** Compiled Service Records of Confederate Soldiers – Louisiana, M320, Roll 262, Roll 314, & Roll 326. National Archives of the United States, Washington DC.
- Military Service Records.** Compiled Service Records of Confederate Soldiers – Mississippi, M269, Roll 52. National Archives of the United States, Washington DC.
- Olin, K-G.** Correspondence on October 22, 1997, Jacobstad, Finland.
- Penner, Liisa.** "Clatsop County's First Finn", Cumtux, Clatsop County Historical Society, Astoria, Oregon. Winter, 1991, pp. 34–40.
- Sailor's Snug Harbour Records,** Sea Level, North Carolina, Dec. 24, 1997.
- WSVA AM-550** and the Civil War Round Table call-in-show, Feb. 12, 1998, Harrisonburg, Virginia, USA.
-

Suomalaiset Sveitsissä – poimintoja tutkimusprojektista

Krister Björklund

Suomalaista siirtolaisuutta on tutkittu paljon, mutta suurin huomio on keskittynyt perinteisiin siirtolaisuusmaihin, kuten Ruotsiin ja Pohjois-Amerikkaan, muuttaneisiin suomalaisiin. Muuttoliikettä Pohjoismaiden ulkopuoliseen Eurooppaan on tutkittu melko vähän – mitä todennäköisimmin siirtolaisten suhteellisesti katsoen pienen määrän takia.

Suomalaisten muutto Keski-Eurooppaan on melkein kokonaan sodanjälkeinen ilmiö, ja näiden maastamuuttajien osuus kokonaissiirtolaisuudesta on ollut suhteellisen pieni. Kun ihmisiä muutti sadoin tuhansin Ruotsiin, huomio keskittyi heihin ja muut jäivät tutkimuksellisesti paitsioon. 1996 oli eräänlainen epävirallinen Euroopan siirtolaisuuden juhluvuosi, koska oli kulunut 50 vuotta tämän siirtolaisuuden alkamisesta. Suomalaisia on ennen sotiakin muuttanut Pohjoismaiden ulkopuoliseen Eurooppaan, mutta kyse oli pikemminkin yksittäisistä yhteiskunnan hyväosaisten muutoista kuin siirtolaisuudesta. Euroopan yhdentymisen myötä muut Euroopan maat ovat avautuneet uudella tavalla suomalaisille, ja sitä mukaa myös kiinnostus tätä muuttoliikettä kohtaan on lisääntynyt.

Suomalaisten Sveitsin siirtolaisuus ei ole kovin vanha ilmiö. Ennen sotia ”tavallisia” suomalaisia ei juurikaan Sveitsissä käynyt. Toisen maailmansodan päätyttyä suhteita alettiin rakentaa maiden välille henkilötasolla: Sveitsiläisten kiinnostus Suomea kohtaan johtui ennen kaikkea talvisodan aikana heränneistä sympatioista, ja sveitsiläisten avokätiseen Suomen-apuun liittyen usea suomalainen sai tilaisuuden käydä maassa jo 1940-luvulla. Vuosikymmenen loppupuolella perustettiin ensin Sveitsin suomenystävien seura (SVFF) ja pian sen jälkeen Suomen sveitsinystävien seura (SYS). Tätä puolivuosisaataista toimintaa juhlistamaan tehtiin Siirtolaisuusinstituutissa tutkimus, jonka tavoitteiksi määriteltiin selvittää:

- muuttovirrat Suomen ja Sveitsin välillä aikakaudelta 1944–1996
- lähtöalueet ja -paikkakunnat Suomessa sekä saapumisalueet Sveitsissä.
- muuttamisen tausta ja motiivit
- millä tavoin suomalaista identiteettiä on pyritty pitämään yllä, millaisia yhteyksiä kotimaahan on pidetty
- millaista sosiaalista verkostoitumista sekä mitä yhdistys- ja

muuta toimintaa sveitsinsuomalaisten keskuudessa on esiintynyt

- ensimmäisen ja toisen polven muuttajien akkulturaatiota, heidän sopeutumistaan sveitsiläiseen yhteiskuntaan ja heidän panostaan siinä.
- Pohjamateriaaliksi kerättiin tilastoja sekä Suomesta että Sveitsistä, sveitsinsuomalaisille lähetettiin laaja postikysely, jonka palautti liki tuhat henkilöä, sekä tehtiin haastatteluja ympäri Sveitsin. Tutkimustulokset osoittivat, etteivät sveitsinsuomalaiset ole pelkästään sinne avioituneita sairanhoidtajia. He ovat vain yksi, tärkeä osa muuttovirtaa, jonka mukaan olemme luoneet tällaisen mielikuvan.

Sveitsinsuomalaiset tilastojen mukaan

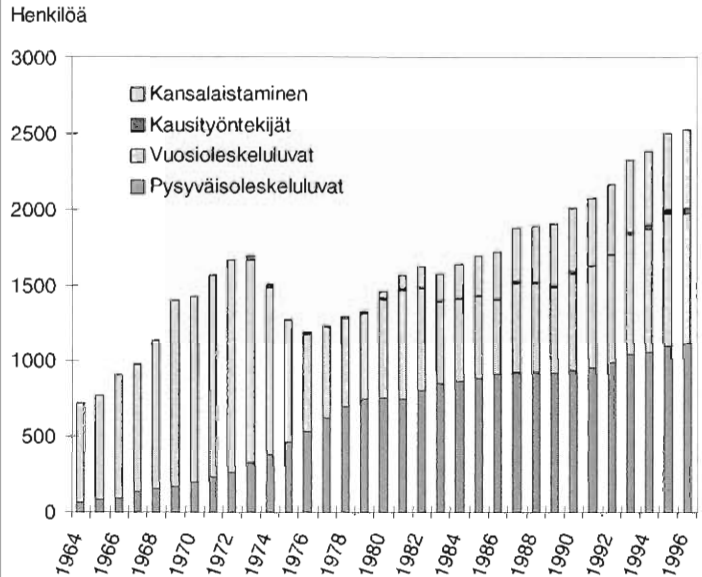
Samanaikaisesti, kun sotien jälkeen syntyneet suuret ikäluokat tulivat aikuisikään, maastamuutto lisääntyi rajusti. Sveitsi ei ollut mikään varsinainen massamuuton kohde, sinne suuntautunut muutto oli hyvin valikoivaa, ja kosketti etenkin koulutettua väestöä. Suhteellisesti tarkastellen muuttolisyys oli kuitenkin huomattava.

Tilastoista voi päätellä, että 1960-luvulla suomalaisten muutto Sveitsiin nousi jyrkästi. Vuonna 1969 muuttajia oli 713, ja huippu saavutettiin vuonna 1972, jolloin maahan tuli 836 suomalaista. Tällöin tuli erityisen paljon sairaanhoitajia.

Vuonna 1973 oleskeluluvilla Sveitsissä asuvien suomalaisten määrä kohosi lukuun 1658 ja laskin jälkeen nopeasti saavuttaen aallonpohjan vuonna 1976. Kesti yhdeksäntoista vuotta ennenkuin sama taso palautui. Vuosina 1975–1977 suomalaisia muutti enemmän Sveitsistä pois kuin sinne. Tilanne kääntyi kuitenkin nopeasti, kun Suomeen tuli lama, ja 1980 maiden välinen muuttotase oli ennätysmäinen nousun jälkeen 150:een. Tämän jälkeiset vuodet noin vuoteen 1986 saakka olivat yleisesti suomalaisen pалуumuuton aikaa, mikä näkyi myös Sveitsin kohdalla. Seuraavina vuosina luvut vaihtelivat, mutta vuoden 1987 jälkeen suomalaisten määrä Sveitsissä nousi ja saavutti huippunsa 1996, jolloin pitempiä aikaisia oleskeluluvilla maassa asui 2003 suomalaista. Myös muiden maahanmuuttajien määrä Sveitsissä nousi silloin siihenastiseen huippuunsa, 1 337 000 henkilöön.

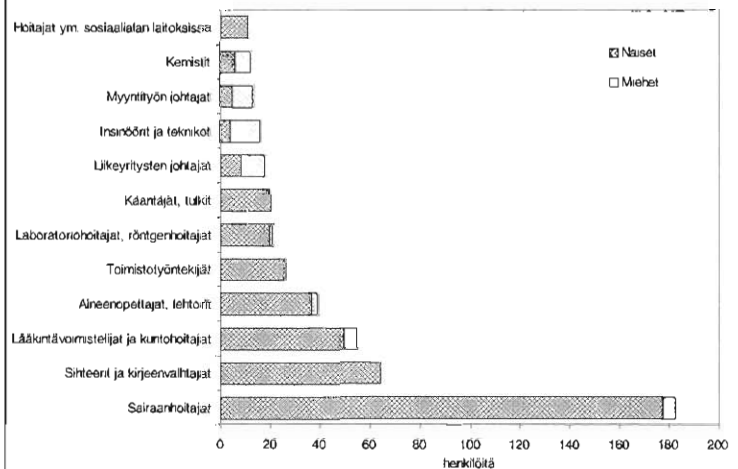
Kuviosta 1 näkee selvästi muuton kehittymisen: ajan myötä lyhyet oleskeluluvat ovat muuttaneet pitkiksi ja näiden jälkeen on usein saatu Sveitsin kansalaisuus. Kuusikymmentäluvulla ei monellakaan ollut pysyväsoleskelulupaa, mutta näiden lupien nopea nousu 1970–1980 osoittaa viisi vuotta aiemmin tulneiden asettumisen Sveitsiin. Kuviosta ilmenee myös, että pitkien oleskelulu-

Kuvio 1
Sveitsissä asuvat suomalaiset oleskeluluvan mukaan

Lähde: Bundesamt für Ausländerfragen.
Zentrales Ausländerregister: Julkaisemattomia tilastoja.

Kuvio 2
Tärkeimmät sveitsinsuomalaisten ammatit kyselyn mukaan

pien määrä on tasaisesti noussut, jopa silloin kun sveitsinsuomalaisten määrä väheni vuosina 1974–76, jolloin tulomuutto väheni ja poismuutto oli korkeaa. Todennäköisesti avioliiton kautta kansalaistamista on ollut paljon ennen vuotta 1992, mikä ei ilmene kuviosta.

Muutto Suomesta Sveitsiin oli naisvaltaisimmillaan 1968–1986, jolloin naisten osuus koko ajan ylitti 70 % ja joinakin vuosina jopa 80 %. Tilastokeskuksen tiedot vuosilta 1987–1996¹ osoittavat, että viimeaikainen muutto on ollut miesvaltaisempaa; naisten osuus tässä muutossa on ollut alle 65 prosenttia. Tämä on melko yhtäpitävä sveitsiläisten tilastotietojen kanssa. Viimeaikaisen kehityksen syynä on varsinkin liike miesten ja asiantuntijoiden osuuden nousu.

Suuri naisten osuus johtuu pitkälti ammattirakenteesta. Terveydenhoitoala on ollut suurin yksittäinen suomalaisten työllistäjä Sveitsissä. Maassa oli 1960-luvulla terveydenhoitoalalla henkilökuntapuute, ja senaikainen maahanmuuttopolitiikka suosi vajeen täyttämistä ulkomaisella työvoimalla. Sveitsiläiset sairaalat rekrytoivat 1960-luvulla aktiivisesti terveydenhuoltoalan ammattilaisia Suomesta. Suomalaisille sairaanhoitajille, lääkintävoimistelijoille yms. ulkomaille meno oli houkutteleva vaihtoehto, olihan heidän ammatinsa kansainvälinen ja antoi mahdollisuuden kokeilla siipiään. Sodan jälkeen syntyneelle sukupolvelle maailma oli avoin aivan eri tavalla kuin heidän vanhemmilleen. Moni lähti ensin ilman koulutusta ulkomaille, teki kesätyötä jossain

Bernin Suomi-koulu aloitti toimintansa vuonna 1978 ja sai pian vieraakseen suomalaisen kanteleensoittajan Samppa Uimosen. Koulunkäynti osoittautui kannattavaksi: kaikki kuvan lapset puhuvat nyt aikuisinakin erinomaista suomenkieltä. – *Leena Puffer.*

sairaalassa, palasi Suomeen hankkimaan alan koulutuksen ja lähti sitten takaisin.

Sairaanhoitoalaa kohdannut maastamuutto oli monen tekijän summa; työntöpuolella työtilanne ja erityisesti pienet palkat Suomessa; vetopuolella työvoiman tarve, parempi palkkaus ja kiinnostava ympäristö ulkomailla. Sveitsin tiukentunut maahanmuuttopolitiikka 1970-luvulla ei kohdistunut terveydenhuollon ammattilaisiimme; suomalaiset sairaanhoitajat olivat haluttua työvoimaa ja työlupia myönnettiin helpoimmin sairaanhoitoalalle.

Kyselytutkimus antoi kuvion 2 osoittaman ammattijakauman sukupuolen mukaan. Kyselystä ilmenevä ammattirakenne vastaa melko hyvin sveitsiläisten virallisten tilastojen antamaa kuvaa,

esimerkiksi sairaanhoitajien osuus on otoksessa noin 23 % työllisistä sveitsinsuomalaisista, kun se virallisten tilastojen mukaan on 22 %. Perinteisesti miesvaltaiset alat erottuvat myös selvästi – johtavissa asemissa ja tekniikan ammateissa on yleensä miehiä.

Entä mikä on suomalaisperäisten asukkaiden kokonaismäärä Sveitsissä? Sitä ei ole helppo arvioida. Suomalaisia on maahanmuuttolukujen perusteella koko sodanjälkeisenä aikana asunut Sveitsissä yli 10 000, mutta luku on epävarma, koska monet ovat olleet useaan eri otteeseen Sveitsissä ja näkyvät siten maahanmuuttotilastoissa useaan kertaan.

Vuodesta 1980 on saatavissa kansalaistamistilastoja, jotka osoittavat, että kaudella 1980–

MEN SANOMAT

Nummer 1

Finnische Informations-Zeitung für die Schweiz

Oktober 1972

DIE FINNEN KOMMEN!

Ale se much om die Finnen... Vorarbeiten für Auskünfte... Die Finnen kommen!

Erarbeiten für Auskünfte... Die Finnen kommen!

Finnland - sympathischer Wirtschaftspartner im hohen Norden

Schweden, die sich endlich... die Finnen...

Programm

- Aktionen und Ausstellungen
7. BIS 14. OKTOBER
1. BIS 21. OKTOBER
11. BIS 18. OKTOBER
AB 5. OKTOBER

Inhalt

- Seite 2
Mehrfache "Verleider"
Seite 4

Suomen Sanomat, Finnische Informations-Zeitung für die Schweiz, Nummer 1, 1972.

1996 on 522 suomalaista saanut Sveitsin kansalaisuuden. Voidaan olettaa, että kansalaistaminen alkoi lisääntyä jo 1960-luvun puolella, kun muuttoliike Sveitsiin nousi ja suomalaiset naiset saivat Sveitsin kansalaisuuden automaattisesti mennessään naimisiin sveitsiläisen kanssa. Kaudella 1944-1964 kansalaistamisten määrä on mitä todennäköisimmin ollut pienempi. Vuonna 1992 Sveitsin kansalaisuuslaki muuttui siten, että ulkomainen nainen ei saanut enää automaattisesti Sveitsin kansalaisuutta avioiduttuaan Sveitsiin, mutta tämä ei suuremmin heijastu tilastoihin, olihan suurin muuttohuippu jo ohi. Varovainen karkea arvio koko sotienjälkeiseltä ajalta olisi noin 2000 kansalaistamista. Sveitsiläisten tilastojen mukaan maassa asui

vuonna 1996 runsaat 2000 suomalaista oleskeluluvulla, joten ensimmäisen polven siirtolaisten määrä on tänään mukaan runsaat 4000. Toisen polven suomalaisten määrää Sveitsissä on myös vaikea arvioida. Virallisten tilastojen ja postikyselyn antamien tietojen mukaan toisen polven sveitsinsuomalaisten määrä lähenisi kokonaisuudessaan kolmeatuhatta. Siten suomalaisperäisen väestön määrä Sveitsissä olisi tänään noin 7000 ihmistä.

Muuton syyt

Siirtolaisuutta edeltää usein pitkä prosessi, jossa monet yksilölliset ja rakenteelliset tekijät muotoutuvat taustaksi muuttopäätökselle. On vaikeaa pakottaa muuton syyt

tietynlaiseen muottiin, koska ne ovat niin moninaisia. Erilaisia syykombinaatioita on lukuisia ja muuttojen kuvaaminen vain tärkeimmän syyn perusteella voi olla melko mielivaltaista. Lähtö- ja kohdemaan rakenteelliset tekijät antavat puitteet siirtolaiseksi lähtemiselle ja ovat muuttoaaltojen taustalla, mutta lopullisen päätöksen tekevät yksilöt eikä heidän päätöksensä voida analysoida puhtaasti rationaalisin kriteerein. Laukaiseva tekijä on usein taustan ja sattuman summa, mikä tuli sveitsinsuomalaisten haastatteluista selvästi ilmi. Yleensä on ollut kysymys tilaisuuteen tarttumisesta.

Lyhytaikainen opiskelu tai harjoittelu on useissa tutkimuksessa haastatteluissa herättänyt halun olla kauemmin Sveitsissä, ja mo-

net ovat matkustaneet useamman kerran edestakaisin maiden välillä ennenkuin ovat tehneet päätöksen Sveitsiinmuutosta. Kyselytutkimukseen osallistuneista 15 prosenttia onkin asunut Sveitsissä ennen lopullista asettumispäätöstä. Useimmille muutto on ollut josain määrin hyppy tuntemattomaan, mutta joukossa on myös sellaisia, jotka ovat tietoisesti suunnitelleet elämänsä tulevaa muuttoa silmälläpitäen. Naiset ovat päätyneet Sveitsiin useimmiten rakastumisen seurauksena, kun ylivoimaisesti suurin syy miehillä on ollut työtalous. Myös seikkailu- ja vaihtelunhalu on ollut paljon tärkeämpi syy naisille kuin miehille.

Muuttoliiketutkimuksissa on ollut tavallista rakentaa typologioita jakamalla muuttajat ryhmiin muuton syiden mukaan, lähtökohdista joko veto- ja työntöteoria tai käyttäytymistieteelliset mallit. Yksinkertaisin menetelmä on jakaa heidät eri ryhmiin muuton tärkeimmän motiivin perusteella. Tämän jälkeen voidaan tutkia eroavatko ryhmät toisistaan esimerkiksi iän, sukupuolen tai ammatin suhteen ristiintaulukoinnin tai korrelaatioiden avulla. Yksi keino moniulotteisemman luokituksen muodostamiseksi on käyttää ns. kluster- eli ryhmittelyanalyysia. Tässä muodostetaan numerodataan perustuen tutkimushenkilöistä mahdollisimman yhtenäisiä ryhmiä, eli klustereita, jotka samalla eroavat mahdollisimman paljon muista ryhmistä. Ryhmittely perustuu muuttajista lasketuihin vastauskeskiarvoihin, ja klustereille annetaan sopiva nimi niiden ominaisuuksien perusteella. Tämä sopii laajoihin survey-

tutkimuksiin, joissa tutkittavien joukko on suuri. Menetelmä antoi kyselyvastausten perusteella sveitsinsuomalaisten osalta seuraavan typologian:

1. Seikkailijat (25 %)
2. Avioliiton takia muuttaneet (36 %)
3. Opiskelun ja ammatissaatene-
misen takia muuttaneet (18 %)
4. Työn ja hyvän toimeentulon
perässä muuttaneet (14%)
5. Muiden syiden takia muutta-
neet (7 %)

Jaottelu osoittaa, että vaikka työ on Sveitsissä asumisen mahdollistava seikka, useimmilla se ei ollut päällimmäisenä tekijänä, kun he hakeutuivat Sveitsiin, vaan keino toteuttaa muita henkilökohtaisia haaveita. Siksi ei ole aivan oikein yleistää, että suomalaiset sairaanhoitajat lähtivät työn perässä Sveitsiin, vaikka muuttotilannetta tilastollisesti tarkastelemalla voidaan todeta, että suurin osa lähti töihin. Lisäksi lopulliseen päätökseen pysyvästä asettumisesta Sveitsiin vaikuttavat monet muutkin, myöhemmin kuvaan mukaan tulevat tekijät. Sveitsiin jääminen on moneen eri tilaisuuteen tarttumisen tulos. Esimerkiksi tulevan aviopuolison tapaaminen Sveitsissä on eräs tällainen, paremman työpaikan löytäminen on toinen.

Sopeutuminen Sveitsiin

Kyselyn antamien tietojen perusteella voidaan todeta, että sveitsinsuomalaisten suuri enemmistö on sopeutunut varsin hyvin uuteen kotimaahansa. He pitävät tiiviisti

yhteyttä Suomeen, mutta eivät haikaile sinne jatkuvasti, vaikka useimmat eivät ole sulkeneet pois sitä mahdollisuutta, että joskus muuttaisivat takaisin.

Kyselystä ilmenee selvästi, että viihtymiseen vaikuttaa kaikkein eniten asumisaika Sveitsissä. Mitä kauemmin suomalainen on asunut Sveitsissä, sen paremmin hän viihtyy. Sveitsinsuomalaiset sopeutuvat ja integroituvat ajan myötä, ja he jotka eivät sopeudu tarpeeksi hyvin elääkseen Sveitsissä muuttavat pois. Sveitsi on houkuttellut erilaisia suomalaisia eri aikakausina. Jo kauan Sveitsissä asuneet ovat yleensä hyvin integroituneita, ja he ovat luoneet itselleen suomalais-sveitsiläisen identiteetin, jonka pohjalta rakentavat elämänsä. Myöhemmin tulleista suuri osa ei ole samalla tavalla ehtinyt tehdä Sveitsistä kotimaataan, vaan he ovat enemmän odottavalla kannalla.

Suuria sopeutumisongelmia ei kyselyssä ilmennyt, mutta kuva on ehkä liian ruusuinen. Ne, joilla asiat eivät ole hyvin, eivät ole taipuvaisia vastaamaan kyselyihin, eikä negatiivisia asioita myöskään helposti ilmaista. Haastattelut antoivat hieman monipuolisemman kuvan – kaikki ei ole kultaa mikä kiiltää, Sveitsissäkään.

Navigoiminen sveitsiläisen yhteiskunnan oikeuksien ja velvollisuuksien karikossa ei ole maahanmuuttajalle helppoa, ja monet arkipäivän tutut ja turvalliset asiat voivat muuttua hankaliksi, koska omassa maassa ollaan totuttu tekemään eri tavalla. Vaikka siirtolaisella olisikin edellytykset yhteiskuntaan sopeutumiselle, eikä häneen kohdistu minkäänlaista syrjintää, prosessi on pitkäaikai-

nen ja vaativa. Hänen sosiaalinen ja yhteiskunnallinen asemansa on monien tekijöiden summa: kehyksen muodostavat asuminen, ammatti ja koulutus, mutta monet muut seikat määräävät hänen sopeutumisenensa yksilötasolla.

Sveitsiin avioituneet ovat tavallaan päässeet oikotietä yhteiskuntaan sisälle, mutta sillä on hintansa. Haastatteluissa tuli esille monta eri tarinaa kulttuurien törmäyksistä; miten aviomies on hämmästellyt kun vaimo ei suostukaan kiillottamaan koko perheen kenkiä, tai miten anoppi aviomiehen kanssa valitsee kodin sisustusta. Työkulttuurikin on erilainen eikä siihen sopeutuminen aina ole helppoa, kuten seuraava haastateltava asian ilmaisi:

"Miksikö tänne on muutettu? Tietenkin paremman ja helpomman elämän odotuksen merkeissä. Hyvin monen olen sitten kuullut moittivan tätä sveitsiläistä tappavaa työtahtia, joka ei jätä ihmiselle minkäänlaista henkilökohtaista vapaa-aikaa."

Yhdistys- ja kulttuuri-toiminta

Akkulturaatioprosessissa oman kansallisen identiteetin suhde valtakulttuuriin muuttuu. Uuden identiteetin omaksumismahdollisuudet ovat käytännössä rajalliset, ja kansallinen ryhmäidentiteetti on usein tärkeä, ellei vaihtoehtona asuinmaan tarjoamille identifioitumismahdollisuuksille, niin ainakin niiden täydentäjänä.

Sveitsissä suomalaisuudella ja siihen liittyvillä symboleilla on hieman erilainen merkitys kuin muualla maailmassa, missä asuu suomalaisia, koska niihin nivoutuvat myös jossakin määrin sveitsiläisten käsitykset Suomesta ja suomalaisuudesta. Organisoitu suomalainen kulttuuritoiminta rakentuu laajalti sveitsiläisten suomenystävien luomalle perustalle ja siinä on mukana paljon sveitsiläisiä. Aikoinaan talvisota ja Mannerheim innoittivat joukon sveitsiläisiä rakentamaan kulttuurisilta maiden välillä, joka alkuaikoina painottui paitsi suoranaisten avun antamiseen myös suomenystävien epävirallisiin sotilasalan kontakteihin ja viralliseen tiedemiesten ja taiteilijoiden kutsumiseen Sveitsiin stipendiaatteina. Suomenystävien yhdistys, SVFF, oli alunperin pelkästään sveitsiläisille tarkoitettu ja vasta 1960-luvulla suomalaisiakin ruvettiin hyväksymään jäseniksi. Eri kulttuuriharrastuksen puuhamiehillä ja -naisilla oli yleensä vahvat siteet yhdistykseen ja kulttuuritoiminta rakennettiin laajalti sen tarjoaman organisatorisen ja myös rahallisen tuen varaan.

Suurin osa harrastusryhmistä on syntynyt verrattain myöhään, pääasiassa 1970-luvulta alkaen, kun suomalaisten määrä Sveitsissä nousi. Suomalaista harrastustoimintaa on nyt tarjolla pesäpallosta kansantanssiin ja siltä väliltä. Erilaiset suomalaisten järjestämät tapahtumat keräävät kokoon sveitsinsuomalaisia laajoilta alueilta, ja varsinkin juhlapyyhiin liittyvät tilaisuudet ovat tärkeitä kan-

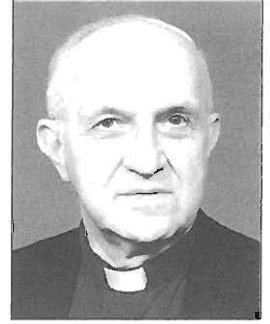
sallisen identiteetin vahvistajia.

Kyselyyn vastanneista vain 26 henkilöä, eli vajaa kolme prosenttia, vastasi osallistuvansa aktiivisesti johonkin suomalaisten kulttuuritoimintaan. Harrastusseurojen toimintaan osallistuvat suomalaiset ovat vain pieni osa kaikista sveitsinsuomalaisista, mutta heidän kumulatiivinen määränsä koko tarkasteltavalta ajalta on huomattavasti suurempi kuin tämänhetkinen. Esiintymiset ja ottelut vetävät suuren määrän katsojia, joten kulttuuriharrastukset tavoittavat laajan joukon niitäkin sveitsinsuomalaisia, jotka eivät aktiivisesti osallistu muuhun suomalaistoimintaan.

Mikä on suomalaisten sveitsinsiirtolaisuuden tulevaisuus? Koska Sveitsi ei kuulu EU:hun, ei ole todennäköistä, että suomalaisten muutto Sveitsiin lisääntyisi. Luultavasti se ei nouse kovin paljon yli sadan vuosittain. On mielenkiintoista nähdä, lisääntyykö paluumuutto suuriin ikäluokkiin kuuluvien sveitsinsuomalaisten tullessa eläkeikään; monet heistä haaveilevat sisimmässään kotiseudustaan Suomessa. Entä säilyykö sveitsinsuomalainen kulttuuri uusien muuttajien ja toisen polven sveitsinsuomalaisten voimin? Sveitsinsuomalainen kulttuuritoiminta on monella paikkakunnalla suurten ikäluokkien ja vanhemman sukupolven aktiivisuuden varassa. Se on, paitsi antanut suomalaisille mahdollisuuden yhdesäoloon, oman kielen puhumiseen ja kansallisen identiteetin vahvistamiseen, myös tehnyt suomalais-ta kulttuuria tunnetuksi ja arvostetuksi Sveitsissä.

¹ Tilastokeskus: Julkaisemattomia tilastotietoja 1997

New England Finlandia and Its Finnish Enclave of Norwood, Massachusetts

William Wolkovich-Valkavicius

Finns in the United States and New England

"Finns settled in three major regions of the United States," asserts one researcher, naming "the Northeast, the upper Midwest, and the Pacific Northwest."¹ Another scholar was able to identify in the Northeast thirty-eight Finnish Churches, Mission Stations, as well as six Preaching Stations.² "Northeast" here means the states of Maine, New Hampshire, Vermont, Connecticut, Rhode Island, and Massachusetts.

An inspection of state house records in the three northern New England states provides a sampling of scattered Finnish settlements and the dates of their Incorporated religious societies. As example follows in Maine: The Finnish Congregational Church of Harrison, organized August 9, 1920; the Finnish Congregational Church of South Thomaston, December 24, 1921; and the Finnish Evangelical Lutheran Church, Suomi Synod, in Paris, April 25, 1924.

William Wolkovich-Valkavicius, independent priest-historian, Norwood, Massachusetts, USA.

State documents further show two burial organizations, both in Maine, i.e., Finnish Lutheran Cemetery Association, Harrison, October 14, 1913 and the Finnish Cemetery Association, West Paris, June 12, 1978. The only other groups that took pains to incorporate were: Finnish Progressive Society of Kingfield, Kingfield, Maine, April 6, 1929; Finnish Socialists, Milford, New Hampshire, September 29, 1913; a Finnish Society in Troy, New Hampshire, April 8, 1913; and Finnish Aid Society, Proctor, Vermont, October 14, 1912.³

In all, fourteen Maine towns housed chapters of the Finnish Workingmen's Association, usually of socialist bent. Twelve similar chapters arose in New Hampshire, nine in Connecticut, seven in Vermont, and three in Rhode Island. Massachusetts led with thirty-eight.⁴

In Massachusetts, Kivisto mentions Finnish colonies in Worcester, Fitchburg, Gardner, Maynard, Cape Ann, and Lanesville.⁵ Labor historians know about Worcester Finns because of a lively radical minority. Fitchburg was most likely the largest concentrated Finnish settlement in the East, if not in the entire

United States, known for its newspaper *Raivaaja*, begun as a socialist voice in 1905.⁶

The Norwood enclave

Overall, few researchers have paid much attention to Finns in Massachusetts, with hardly an awareness of their presence in Norwood. Not even the hired town historian for the Norwood centennial, makes any mention of Finns in his index.⁷

One cannot blame investigators, since Norwood Finns by and large kept to themselves, with a minimum of organized life. For instance, Finns formed at least twenty-two temperance societies in Massachusetts, though it is not clear if Norwood ever had one. Nor did they succeed in founding a church of their own. On a list of twelve Finnish bands in Massachusetts, the Norwood musical unit escaped notice in the New England history of these immigrants.⁸

When did Finns first come to Norwood and how many of them came? A Finnish source of 1926 gives us a clue.

Norwood, a factory city (actually a town to this day) in which live about half a thousand of our

people (Finns), the earliest from 1897: Isak Roswall from Eura; Oskar Harju from Kiukainen; Matti Hannula from Pyhtää; Karl Leino from Jokioinen; Adam Lehto from Hankoniemi; Nestor Ritvonen from Kiukainen; Oskar Back, and Hjalmar Lindberg.⁹

It is evident that the writer was relying on oral testimony for the date of 1897. In fact, one detects the start of a minor Finnish influx into this multiethnic town, somewhat earlier. On October 6, 1893, a Finnish immigrant and worker in the local tannery, Thomas E. Mattson, married Swedish-born Augusta Anderson, employed as a domestic. Around this same time, one of the earliest signs of religious ministrations directed to Finns relates to a certain Pastor Julin who made occasional visits, while the Lutheran congregation of nearby Quincy, Massachusetts, "aided the Finnish converts in Norwood."

Religious activity

"Between 1890 and 1908 missionary work was done in the area by various Congregational missionaries and pastors," according to Liisa A. Liedes. Beyond that time span, she records that Norwood Finns became the object of further "evangelistic work" carried on by "field workers" Wendla Pyyny, Katri Tikkala, and Esther Kokkinen.¹⁰ In 1916 the town directory¹¹ first reported a Sunday School functioning from 10 A.M. to noon at the Finn Hall. Emil Laakso was one of the teachers. Despite these endeavors, researcher Liisa Liedes unflatteringly records that "The evangelists and pastors working in Nor-

wood considered it a 'Sodom' as far as the Finns were concerned; they were not receptive to the Word of God."¹²

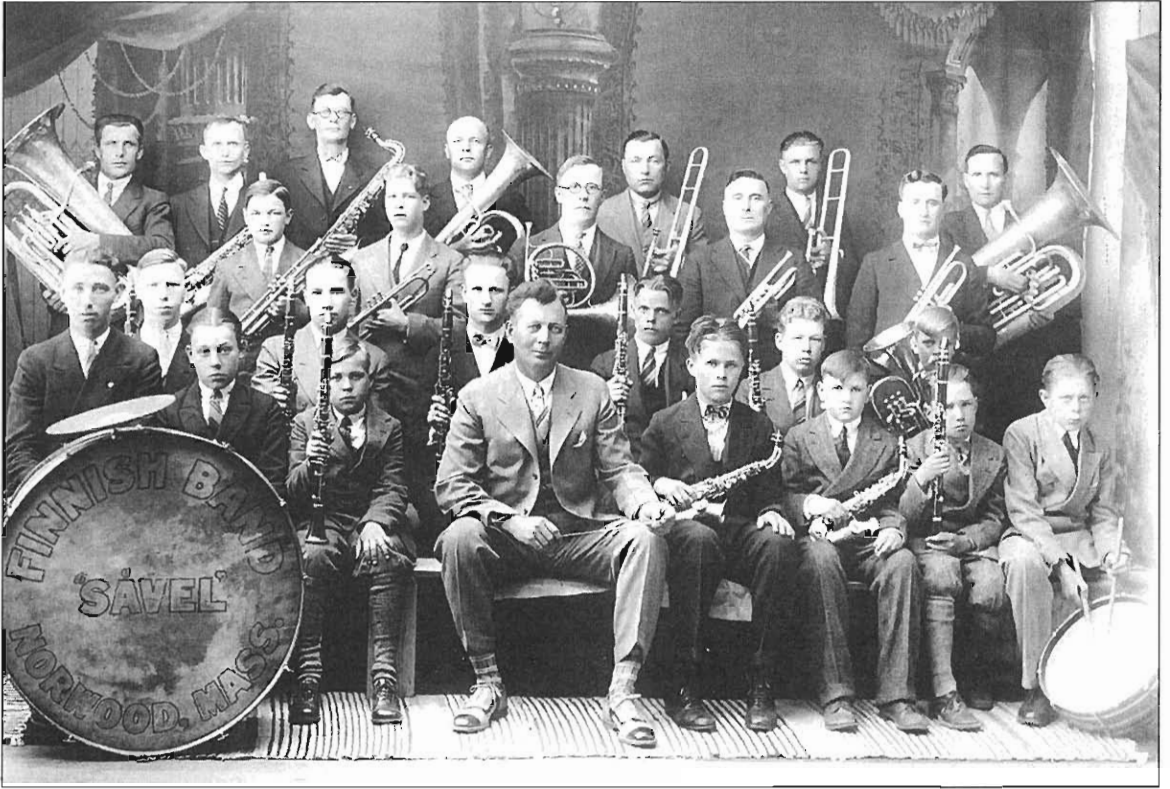
Finns who did adhere to their Christian faith joined the larger colony of Swedes in one of three Norwood parishes: Swedish Baptist Church, Swedish Congregational Church, but most of all in the Swedish Evangelical Lutheran Church that "offered its church for a minimum fee as a place for meetings and services." This last-named body later became the Emmanuel Lutheran Church. These congregations appeared in the early 1900s. Curiously, the news account of the last-named congregation observing its seventy-fifth anniversary, makes no mention of Finns among its early adherents, but only "emigrants from Sweden and the Åland Islands."¹³

Societies

Evidently the first and only major society was the Norwood Finnish American Labor Alliance. This association resulted from a talk given by a certain J. Laitinen, chairman of the *Imatra* Alliance. Thus, *Imatra* Lodge No. 29, began on March 20, 1904 with eighteen charter members out of some twenty-five Finns in town. The elected board consisted of: Chairman (President), Adam Lehto; Secretary, a certain Huntroos; and Treasurer, Oscar G. Bagge. As one might expect, the first sessions transpired in a rented hall of downtown Norwood that later housed the furniture store of William Aho. The *Taimi* Sewing Circle became a related auxiliary so-

ciety. In 1905 Adam Lehto represented Norwood at a delegates assembly in Fitchburg, Massachusetts, where local units banded together into a League of Massachusetts Finnish Workingmen's Chapters. These labor societies were predominantly socialist, a name inserted in the title of many of the local units.

That same year, local Finns began a collection of pledges to construct a hall on Chapel Court, spearheaded by socialists, planning for their "temple," and aiming to preserve ethnic identity and its customs. Soon Finnish social life centered around *Into* [fervor] Finn Hall, constructed in 1905 and taxed on an evaluated \$2,000, now backed as many as sixty members. Quickly, nevertheless, an ideological split occurred. When some opposition to these leftists surfaced, objectors defaulted on their pledges, delaying the completion of the gathering place. Likewise, a bank refused a loan as soon as it discovered what it perceived as a group of foreign radicals seeking to borrow. The majority had come from a rural background, while a minority brought an industrial experience to this country. Because of the strong Alliance labor-orientation, Norwood Finns in *Imatra* broke from the ranks of the Alliance in 1906, joining the Finnish Socialist Federation, then in formation. The new organization adopted the name Finnish Workingmen's Association, to which the *Imatra* property was transferred. Signatories on the new deed included: John Nykvist, Otto Kulman, Kalle Virtanen, August Lehtonen, Adam Lehto.¹⁴

Finnish band *Sävel*. Front row (l-r): Svante Heikkilä, Onni Murtomäki, Urho Wiik, Otto Waihela (director), Paul Waihela, Ahti Ylijoki, Oliver Sointu, Arvo Heino; second row: John Heino, Reino Kulmala, Paavo Koski, Veikko Laakso, Michael Kaski, John Louko; third row: Erik Lindfors, John Wiik, Toivo Korhonen, Karl Sointu, Karl Koski, fourth row: Werner Sointu, ? Heikkinen, Yrjö Rindell, Karl Kahila, ? Brander, ? Sointu.

Meanwhile, the meeting place became essential to immigrant life. When the spatial need of the original participants grew, they did manage to enlarge their quarters in 1912, though not without obstacles. A local bank refused a loan for the hall expansion when the identity of the workers' association as the borrower became known, perceived as a band of immigrant radicals. Worthy of note, unlike other Finnish enclaves that succeeded in establishing a church and a temperance association, the Norwood colony did neither, centering around the one So-

cialist lodge and its *Into* hall. Consequently, in its heyday the building accommodated daily and weekend activities as varied as: lectures, brass bands, drama groups, athletic teams, a sewing circle, religious instruction (in Finnish), and naturalization classes. At one time the hall housed a library of over a thousand titles. During World War Two, Norwood Red Cross headquarters were housed here. "Even today it [the hall] remains the center of the progressive working people," observed a sympathetic Finnish source in 1946.¹⁵

On the matter of temperance, one source remarked that the Norwood colony "may be the only Finntown which never had a Finnish temperance society."¹⁶ Another source contradicts this claim by commenting on "beautiful memories from the days when *Ihanneliitto* (temperance society) arranged gatherings."¹⁷ Perhaps the temperance group influenced the *Into* Board of Directors not to seek a liquor license. Thus, though, intoxicants were not served, to the surprise of no one, some hall patrons discreetly or otherwise brought their own supplies ac-

Calisthenic Team. First row (l-r): Aira Koski, Irene Palonen, Lily Karki, Dorothy Heikkila, Wellamo Harju, Salme Kuusela; second row: Anja Salmi, Anna Lindfors, Eleanora Kuusela, Irene Ikkela, Sally Maki, Kaisu Sointu, Sylvia Niemi, Esther Kaski; third row: Niilo Huuskonen (director), Lily Kivela, Grace Anderson, Maire Koivu, Elin Aarnio, Aili Salonen, Aino Heikkila, Aino Sulonen, Aili Kulmala.

ording to the BYOB (Bring your own bottle) custom. The hall association reached a high of over 300 members, many of whom could read and write. In fact, literacy was widespread to the extent that in 1922 there were only eighteen Finns who did not subscribe to the newspaper *Eteenpäin*.¹⁸

Leftists

Already in 1913 "divergent political opinions emerged." The majority backed the radical socialist trend during World War One, though supposedly "only a few

brawlers" continued supporting the radical labor movement known as the IWW (Industrial Workers of the World). The post-bellum, infamous Palmer raids of the nation's Attorney General helped to frighten Finns into resigning their memberships. Originally and typical of many immigrant enclaves such as Poles and Lithuanians, more than a few Norwood Finns earnestly spoused radical leftist ideals. One finds an example of this leaning in the Finns' *Sävel* Band participation at the dedication of the leftists' Lithuanian Hall on Thanksgiving

Day in 1915. The musical unit formed in 1914, performed under the direction of Arthur Autio. Out of the nationwide fracture within the Socialist movement in 1919, such as occurred among various ethnic groups, most of the Norwood Finns "chose the left wing" – i.e., the communists. Meanwhile, the Finnish remnant, called Social Democrats, formed a new chapter of the Socialist Party, linking itself with other state chapters, "and remained there until 1936." In 1950 seven founding members still lived in the neighborhood, along with a member-

ship of some thirtyfive colleagues, "still spreading the ideas of the Social-Democratic movement in particular and democracy in general." Names associated with this movement included: Ocar G. Bagge, Treasurer, and Committee members William Aho, Ivar Maki, Alma Eklund, Aino E. Aho, Emil Salonen, and Carl Helsten.¹⁹

In the communist camp by 1920, the *Sävel* musicians performed again for the Lithuanians on May Day of that year at a celebration of the Lithuanian Bolsheviks of Norwood. To voice a protest that day against the tsar for the massacre in St. Petersburg, Russia, some Finns joined hands with Lithuanians, Russians, and Jews on Red Sunday, with speeches in the native languages of each ethnic group.²⁰

Gradually, townspeople became aware of the Finnish enclave, at least through the annual town directory. By 1914, the Finnish Workingmen's Association was meeting in the Finnish Hall on Chapel Court in the center of the Swedeville section of Norwood. By 1916, Finns had their own Finnish Gymnastic Club, Finnish Women's Club, and Finnish Sunday School.²¹

Influenza victims

Regardless of religious or political differences, the Finns sympathized with one another's plight when the frightful plague struck the United States and the world. In this country alone, an estimated half million victims perished. Nor did the influenza pandemic of late 1918 and early 1919 bypass the

Norwood Finns. Out of ninety-six local residents felled by the usually fatal disease, there were six natives of Finland and one American-born child. Victims' names and ages were: Fannie Elo, age 29; Emma Maki, age 42; Hilda Palo, age 29; Olga Söderström, age 30; Julia Makie, age 41; Albin Seastran, age 41; John C. Olsen, age 6. All were buried at the Highland Cemetery of the town. The case of Emma Maki was especially poignant. Earlier abandoned by her husband, she left seven children, ages five to the late teens. Fortunately, a compassionate friend, Lempi Tuomi, "devoted her time to care for the orphans, and, with her generous help, all survived this terrible period of their lives."²²

Marriage patterns

On a happier note, one can learn still more about Finns from an inspection of the town wedding records that clearly identify the Scandinavian and more specifically the Finnish presence in Norwood. Prior to 1893 there was a trickle of Swedes and Norwegians. In the earliest years, one notes a single mixed-ethnic marriage occurring as follows: Swede-American, 1881; Swede-Dane, 1891; Swede-Norwegian, 1892. The first Swedish couple married in 1888. The year 1893 more clearly marks the start of the Finnish enclave in Norwood when two immigrant Finns each married a Swede in 1893 and 1894. The latter year the first Finnish pair entered marriage. Affinity and compatibility, at least of a romantic nature, between Finns and

Swedes was quite evident in the ensuing decades as the Marriage Table indicates.²³

Cooperatives

Similar to other immigrant colonies, the Finns here too tried their hand at a cooperative. Such a society began in 1909 as a branch of the Quincy (city 25 km. from Norwood) *Turva* [security], organized five years earlier. A few years later, the Norwood venture joined the United Cooperative Society. The Finnish Norwood Cooperative Store (47 Savin Avenue) flourished for a time, grossing as much as \$200,000 in 1920. The enterprise provided meat, groceries, dry goods, shoes, and a restaurant. Furthermore, the coop maintained a milk bottling and distribution plant in nearby Walpole. The coop also furnished land for the Finnish Athletic Club. Eventually, the business declined as members moved away. The building was sold to a private party on December 30, 1953.

In addition to the cooperative undertaking, a handful of Finns operated pool rooms, variety stores, a barroom, two soft drink shops and a pair of bottling plants, a furniture store, and a shop selling upholstery, window shades, and awnings. The first public sauna originated in 1910, built by August Lehtonen, followed by two others. Nevertheless, the ravages of time took their inevitable toll.

The Finns who had held the reins of their *Into* hall and the cooperative store eventually sold their hall in June of 1959 to the American Legion, still present

owners. As to later political life, local Finns observed how the Finnish Federation abandoned the Socialist Party in 1937, changing in 1940 to the Finnish American League for Democracy at a convention held in Fitchburg, Massachusetts. The Norwood branch ceased on September 19, 1967. By the fall of 1971, there remained only some fifty "old-time" Finns in Norwood.²⁴

Despite the waning, identifiable Finnish enclave, on one occasion a quaint-sounding Us Girls ad hoc committee organized a reunion of over twenty Finnish Americans, former residents in Norwood, who came together at a private home in Plymouth, Massachusetts, for a day of nostalgia. Aira Koski Johnson showed some memorabilia collected for decades (eventually destined for the

Norwood Historical Society) for viewing by guests ranging in age from seventy-two to eight-seven. Much story-telling and amusing reminiscing characterized the conversations.²⁵

Homeland origins

Finally, it is most useful to indicate the homeland origin of these earliest Finns who arrived in Norwood and add some faces to this Finnish portrait. For this purpose, the Baptismal Register of the present Emmanuel Lutheran Church in this town provides precious and rare data. An inspection of Finns in the first twenty-five years of entries reveals places of and Hanna Konkordia, born February 18, 1895. The first spouses were: Erik August Mattsson from Finstrom, born October 11, 1866

and his wife Imanda Mathilda from Hammarland, born September 3, 1877. He arrived in the United States in 1893, whereas she came in 1896. The Eklunds – Johan August, born August 8, 1859, and his wife, Edla Wilhelmina, born June 15, 1860, from Jomala and Lappfjärd, respectively, brought their three children: Johan Alfons, born March 15, 1887; August Wilhelm Michael, born December 30, 1889; and Elsa Maria Wilhelmina, born June 20, 1892. Four more children were born here in Norwood.²⁶

These are some of the countless brave newcomers who journeyed to a faraway land to make a new home for themselves in the midst of millions of other immigrants from Europe and the Middle East. Let this study be a miniature memorial to the Norwood Finns.

Notes

1. Peter Kivisto, "Finns," in Francesco Cordasco, ed., *Dictionary of American Immigration History* (Metuchen, NJ & London, 1990), pp. 226–227.
2. Liisa A. Liedes, ed., *The Finnish Imprint: A New England Experience* (New England Finnish American Bicentennial Committee, Fitchburg, MA: 1982).
3. (non-profit) Corporations, Ch. 57, Secretary of State, Augusta, Maine, Vol. 1, p. 78, pp. 351–352; Vol. 3, p. 16, p. 532; Vol. 4, p. 271; File No. 78 ND
4. Liedes, p. 558.
5. E.g., see Frank Aaltonen, *Maynard Wavers: The Story of the United Cooperative of Maynard*. (Maynard, MA: 1941); H. C. Babson, *Finns in Lanesville, Massachusetts* (Los Angeles: 1919).
6. *Finska Amerikanaren for Swedish-speaking Finns began in nearby Worcester, Massachusetts*, in 1897, but later moved to Brooklyn, New York. In fact, Fitchburg State College houses a Finnish Room. Finns in the small mill town of Maynard became famous for their cooperative, mentioned in sociological literature.
7. Bryant Franklin Tolles, Jr., *The Centennial History of a Massachusetts Town* (Norwood, MA, 1973).
8. Liedes, p. 555–56, 560.
9. Salomon Ilmonen, *Amerikan Suomalaisen Historia III:*

- Yhdysvalloissa ja Canadassa olevat suomalaiset asutukset (Hancock, MI: 1926), p. 29–30.
10. Lieder, p. 342.
 11. Resident and Business Directory of Norwood and Walpole, Massachusetts, 1916.
 12. Lieder, p. 342.
 13. Norwood Messenger, May 2, 1973.
 14. Lieder, pp. 342, 482.
 15. Toim. Leo Mattson, Neljäkymmentä vuotta (New York: 1946), p. 172–174; Reino Nikolai Hannula, Finnish Halls (San Luis Obispo, CA), p. 81.
 16. Hannula, p. 81.
 17. Mattson, p. 173.
 17. *ibid.*
 18. Mattson, p. 173.
 19. *ibid.*; Elis Sulkanen, Amerikan Suomalaisen Työväenliikkeen Historia (Fitchburg, MA: 1951), p. 400.
 20. William Wolkovich-Valkavicius, Lithuanians of Norwood, Massachusetts: A Social Portrait in a Multiethnic Town (Norwood, MA, 1988), pp. 16, 53, 60; other fleeting references to Finns, p. 67, 77, 83, 85, 99.
 21. Resident and Business Directory of Norwood and Walpole, Massachusetts, 1913–14, p. 148; Directory, 1916, pp. 12–13.
 22. Patricia J. Fanning, "Disease and Politics of Community: Norwood and the Great Flu Epidemic of 1918," (Ph. D. dissertation, Boston College, 1995); Aira Johnson to Patti Fanning, June 6, 1993.
 23. Marriage table

In-marriages and out-marriages of Finnish immigrants in Norwood, Massachusetts		
Year	endo-gamous	exo-gamous
1893	1	1 Finn-Swede
1894	1	1 Finn-Swede
1895	1	0
1896	0	0
1897	0	1 Finn-Swede
1898	1	1 Finn-Swede
1899	3	1 Finn-Swede
1900	0	1 Finn-Swede
1901	1	3 Finn-Swede
1902	1	2 Finn-Swede
1903	3	1 Finn-Swede
1904	7	2 Finn-Swede
1905	8	3–2 Finn-Swede, 1 Finn-Norwegian
1906	8	1 Finn-Swede
1907	7	4 Finn-Swede
1908	8	3 Finn-Swede
1909	9	1 Finn-Swede
1910	9	3 Finn-Swede
1911	11	1 Finn-Swede
1912	15	2–1 Finn-Swede, 1 Finn-Canadian
1913	15	1 Finn-Swede
1914	21	1 Finn-Swede; 1 Finn-American
1915	22	2 Finn-Swede, 1 Finn-American, 1 Finn-Russian
1916	14	1 Finn-Norwegian
1917	25	2 Finn-American
1918	7	3–2 Finn-Swede, 1 Finn-Austrian
1919	5	6–1 Finn-Swede, 5 Finn-American
1920	6	2–1 Finn-Swede, 1 Finn-Austrian
1921	5	2 Finn-Swede
<i>Total</i>		<i>206 51</i>

N.B. 80 % of these marriages were endogamous, i.e. within the ethnic group; out of the 51 exogamous unions, in 40 instances a Finn married a Swede, 78% of the out marriages.

24. Willie Aho, "Norwood's Finnish Hall Once a Beehive of Activity", Norwood Messenger, Aug. 2, 1972.
25. Aino Williams, "'Us Girls' Organize a Norwood Reunion," Raivaaja (Finnish American Weekly, Fitchburg, MA) June 21, 1995.
26. Svensk Lutherska Emmanuel Församlingens, Norwood, Massachusetts, Kyrkobok.

In addition to the works cited in this article, other useful sources on Finns include:

- Reino Nikolai Hannula, Blueberry God: The Education of a Finnish-American (San Luis Obispo, CA: 1981).
- William A. Høglund, "Finns," in Harvard Encyclopedia of American Ethnic Groups (Cambridge, London: 1980).
- Eugene Van Cleef, "The Finns of Cape Cod (Massachusetts)," New England Quarterly.
- William Wolkovich-Valkavicius, "Immigrant Population Patterns of Finns, Estonians, Latvians, and Lithuanians in the U.S. Federal Census of 1930," Lituanius, Spring, 1983 (originally a paper at the Eighth Baltic Conference, University of St. Paul, Minnesota, June 18, 1982).

Siirtolaisuusinstituutin uusi kirjasarja

Siirtolaisuusinstituutti on aloittanut uuden kaunokirjallisen kirjasarjan, jossa on tarkoitus julkaista siirtolaisten tai heidän jälkeläistensä kirjoittamia muistelmia ja kuvauksia siirtolaiselämästä.

Sarjan ensimmäinen teos, *Helena D'Avinon* kirjoittama **Carmen – kohtaloni**, julkaistiin 11.8. Tilaisuudessa oli läsnä mm. kirjoittajan sisar Eva Dahlman, joka kertoi Helenan lapsuudesta Suomessa ja tämän värikkästä elämästä ulkomaila.

– Näiden muistelmien kirjoittamisen lähtökohtana oli vieraiden usein esittämä pyyntö "Kerro juttu, Helena", kertoi Eva Dahlman sisarensa kirjan julkistamistilaisuudessa.

Tutkimus suomalaisista Sveitsissä valmistunut

Sveitsi on sotien jälkeen ollut suomalaisten maastamuuttajien kolmanneksi tärkein eurooppalainen kohdema Skandinavian ulkopuolella. Sveitsiin menneet ovat olleet etupäässä hyvin koulutettuja, eikä sinne ole koskaan suuntautunut massamuuttoa. Sveitsinsuomalaiset ovat miltei unohdettu ulkosuomalaisyryhmä, eikä heistä tiedetä kovinkaan paljoa.

Tutkija *Krister Björklundin* tekemä selvitys **Suomalaiset Sveitsissä 1944–1996** paikkaa aukon siirtolaisuustutkimuk-

sessä ja kertoo seikkaperäisesti mm. keitä sveitsinsuomalaiset ovat, miksi he ovat muuttaneet ja millaista on elää suomalaiseksi Sveitsissä.

Siirtolaisuusinstituutin erikoisjulkaisujen sarjassa ilmestynyt kirja julkaistiin 15.8. Helsingissä Sveitsin Ystävät Suomessa ry:n 50-vuotisjuhlassa, jossa tutkimuksen esitteli lukuisalle vierasjoukolle lähetystöneuvos *Max Schweizer*.

Teatterineuvos Ritva Heikkilä oli yksi omistuskirjoitusten pyytäjistä, jotka piirittivät Krister Björklundia Sveitsin Ystävät Suomessa ry:n juhlassa.

Siirtolaisuusinstituutti Suomalaiset juuret -messuilla

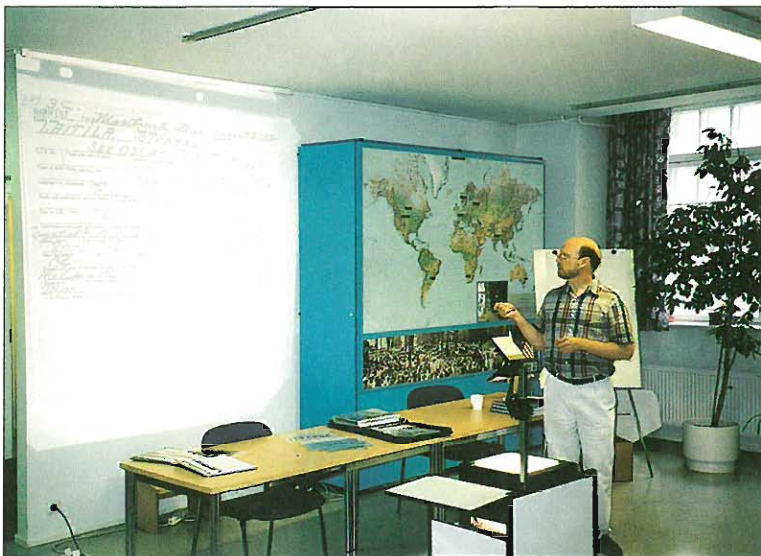

Elisabeth Uschanov ja Jouni Korkiasaari esittelivät siirtolaisrekisteriä juuristaan kiinnostuneille messuvieraille.

Siirtolaisuusinstituutti osallistui näyttävästi sukututkimuksen ja suomalaisuuden messuille Jyväskylän Paviljongissa 31.7. – 2.8.

Olavi Koivukangas esitteli siirtolaisen identiteetistä ja *Juha Niemelä* johdatteli kuulijat 1900-luvun siirtolaismusiikin pariin. Messuilla järjestettiin myös kaksipäiväinen sukututkimuskurssi, jossa instituutin *Elisabeth Uschanov* ja *Jouni Korkiasaari* sekä Yhdysvalloista tullut *Timothy Laitila Vincent* kertoivat siirtolaisjuurien ja sukulaisten etsinnästä.

Siirtolaisuus ja sukututkimus -seminaari Turussa

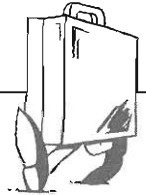

Siirtolaisuusinstituutissa järjestettiin 8.8. sukututkimusseminaari, jossa *Timothy Laitila Vincent* Utahista luennoi siirtolaiskulaisten etsinnästä Yhdysvalloissa. *Elisabeth Uschanov* ja *Jouni Korkiasaari* puolestaan kertoivat sukututkimuksesta Suomessa sekä internetin hyödyntämisestä siirtolaiskulaisten etsimisessä. *Sirkka-Liisa Laurila* esitteli kurssilaisille siirtolaisrekisteriä.

Timothy Laitila Vincent kertomassa sukututkimuksen vaiheista.

Tutkimuspäällikkö vaihtuu

Tutkimuspäällikkö, PsT, dosentti Kalevi Korpela on siirtynyt yliassistentiksi Tampereen yliopiston psykologian laitokselle. Korpelan kolme vuotta kestäneen toimikauden aikana Siirtolaisuusinstituutin tutkimustoiminta kehittyi monipuolisesti. Tutkimuspäällikön toimi tullaan täyttämään lähiainkoina.

”Väestö lisääntyy geometrisesti...”

Malthusin väestöteorian 200-vuotisseminaari

Väestöliiton Väestöntutkimuslaitos järjestää yhteistyössä Tilastokeskuksen ja Turussa toimivan Suomen Akatemian ”Kulttuurinen vuorovaikutus ja integraatio” -tohtorinkoulutusohjelman kanssa Malthusin väestöteorian 200-vuotisseminaarin tiistaina 20.10.1998 Tilastokeskuksen suuressa luentosalissa, os. Työpajakatu 13, Helsinki. Nykyisiä ja tulevia väestöhaasteita pohtivassa seminaarissa käsitellään mm. seuraavia aiheita:

- Thomas Malthus väestötieteen uranuurtajana (*Altti Majava*)
- Maailman väestön määrä ja rakenne ensi vuosituhanella (*Wolfgang Lutz, Itävalta*)
- Väestönkasvu ja ikääntyminen Suomessa (*Mauri Nieminen*)
- Islam – väestöllinen ja monikulttuurinen haaste Euroopalle (*Irmeli Perho*)
- Väestölliset muutokset Venäjällä (*Anatoli Vichnevski, Venäjä*)
- Väestönkasvu ja valinnanvapaus: yhteinen vastuumme (*Mari Simonen, USA*)
- Namibian väestöhaasteet (*Riikka Raitis*)
- Pitkäikäisyys uusimpien tietojen valossa (*Väinö Kannisto*)

Seminaari on tarkoitettu väestöntutkijoille, yliopistojen ja korkeakoulujen opiskelijoille sekä alan suunnittelijoille. Tilaisuus on maksuton.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset:

Paula Alkio, puh. 09-228 05 119, sähköposti paula.alkio@vaestoliitto.fi tai

Veera Reuna, puh. 09-228 05 120, sähköposti veera.reuna@vaestoliitto.fi.

FinnFest USA '98

Amerikansuomalaisten jokavuotista FinnFest-tapahtumaa vietettiin tänä vuonna Etelä-Mainen yliopiston sivukampuksella pienessä Gorhamin kaupungissa. Tällä Yhdysvaltain koilliskolkalla asuu paljon suomalaisperäistä väestöä ja niinpä juhlien osallistujamäärä kohosikin korkeaksi. Virallisesti rekisteröityneitä kävijöitä oli lähes 3 500. Koska monet tulivat kuitenkin paikalle "päiväselään" ilman rekisteröitymistä, oli todellinen kävijämäärä vielä huomattavasti suurempi. Kaikkiaan jo 16 kertaa pidetyistä FinnFesteistä tämänkesäisen tapahtuman laskettiin olleen neljänneksi suurin. Instituutin edustajina paikalla olivat erikoistutkija *Jouni Korkiasaari* ja tutkija *Juha Niemelä*.

FinnFestin ohjelmatarjonta oli tälläkin kertaa hyvin perinteinen: suomalaista ja amerikansuomalaista kansanmusiikkia, kuorolaulua, tanhu- ja teatteriesityksiä, workshoppeja, taide- ja valokuvanäyttelyitä ja päivän päätteeksi tanssit. Lukuisat amerikansuomalaisuutta ja suomalaista perinnettä eri näkökulmista käsittelevät luennot olivat myös näkyvä osa tapahtumia, samoin aina huippusuositettu *Tori*. Juhlille Suomesta kutsutut esiintyjäryhmät saivat totuttuun tapaan suuren suosion.

Instituutin tehtävänä oli tarjota suomalaisia sukujuuriaan etsiville kävijöille siirtolaisrekisterin

palveluja. Kiinnostuneita riittikin jatkuvana jonona kaikkina päivinä niin paljon, ettei kahden henkilön työpanos kahdella tietokoneella läheskään riittänyt kaikkien palvelemiseen. Osa kirjoittikin sen vuoksi muistiin Siirtolaisuusinstituutin yhteystiedot ja lupasi myöhemmin lähettää kyselyn suoraan Suomeen. Merkille pantavaa oli, että hyvin monilla iäkkäilläkin ihmisillä oli käytössään sähköposti- ja internet-yhteydet. Instituutin email- ja internet-osoitteet olivat siksi hyvin kysytyjä. Ilahduttavaa oli myös se, että arviolta 80–90 prosenttia rekisterihaujista oli tuloksellisia, ts. etsityistä henkilöistä löytyi tietoja ai-

nakin yhdestä rekisteristä. Esi-isän löytyminen rekisteristä sai monet, usein hyvinkin hatarin lähtötiedoin liikkeellä olleet kysyjät silminnähden liikuttuneiksi ja osan suorastaan haltioituneiksi.

Päivät rekisteripalvelussa venyivät siinä määrin pitkiksi, ettei meillä instituutin edustajilla valittavasti ollut aikaa seurata FinnFestin päivätapahtumia. Tämä oli mahdollista vasta illalla, jolloin ohjelmat olivat vapaamuotoisempia. Siirtolaisrekisterin suosio osoitti jälleen sen, että sen tarve amerikansuomalaisten keskuudessa on erittäin suuri ja että sitä tarvitaan ehdottomasti myös tulevilla FinnFesteillä.

Siirtolaisrekisterin palvelut oli sijoitettu opiskelija-asuntolaan, joka oli hieinan syrjässä juhlien muista tapahtumista. Kävijöitä riitti silti jatkuvana jonona ja useimmissa tapauksissa jonotus myös kannatti, kun etsitty sukulainen löytyi rekisteristä. Kuvassa *Juha Niemelä* kyselijöiden piirittämänä.

Tapahtuman yhteydessä oli hyvä tilaisuus luoda uusia ja verestää vanhoja mm. tutkimustoiminnan kannalta tärkeitä suhteita amerikkansuomalaisiin. Juha Niemelä sai amerikkansuomalaista musiikkia käsittelevään tutkimukseensa monenlaista arvokasta lisätietoa ja Jouni Korkiasaaren jo viime vuoden juhlilla alustavasti "lansseeraama" ajatus nykypäivän amerikkansuomalaisia koskevan tutkimus- ja dokumentointiprojektin aloittamisesta saatiin nyt vietyä astetta pi-

temmälle. Projektia varten laaditun kirjallisen suunnitelman pohjalta oli mahdollista käydä asiasta hyödyllistä keskustelua eri vaikuttajatahojen kanssa. Lisäksi asiasta toteutettiin ensimmäinen esitutkimus jakamalla noin 100 sitä varten laadittua kyselylomaketta siirtolaisrekisterissä käyneiden vastattavaksi. Kiinnostus kyselyyn oli suuri ja lähes kaikki täyttivät lomakkeen välittömästi. Vastauksia olisi saatu helposti paljon suurempikin määrä. Tarkoitus on tehdä vielä toinen,

laajempi esitutkimus ensi vuoden FinnFest-tapahtumassa.

Projektin varsinainen lähtölaulus on suunniteltu tapahtuvaksi vuoden 2000 Finn Grand Festissä, Torontossa. Postikyselyn ja haastatteluiden avulla toteutettava tutkimusosa ei toki ole suunnattu pelkästään FinnFestihin osallistujille, vaan tavoitteena on kattaa kaikki amerikkansuomalaiset riippumatta heidän kiinnostuksestaan suomalaisiin sukujuuriinsa. Kohderyh-

Siirtolaisuusinstituutin edustajat osallistuivat matkallaan myös Finn Grand Fest 2000 -tapahtumaa valmistelevalle työryhmän kokoukselle. Instituutti on yksi sitä avustavan Suomen työryhmän jäsenistöä.

Tori on perinteisesti ollut FinnFestin "sydän", jossa amerikkansuomalaiset tapaavat tuttuja ja hankkivat koteihinsa erilaista esi-isien maasta ja omista juurista muistutavaa tavaraa. Kuvassa Irene ja Floyd Harvala Minnesotasta "Irene's Favorite Things" -osastollaan.

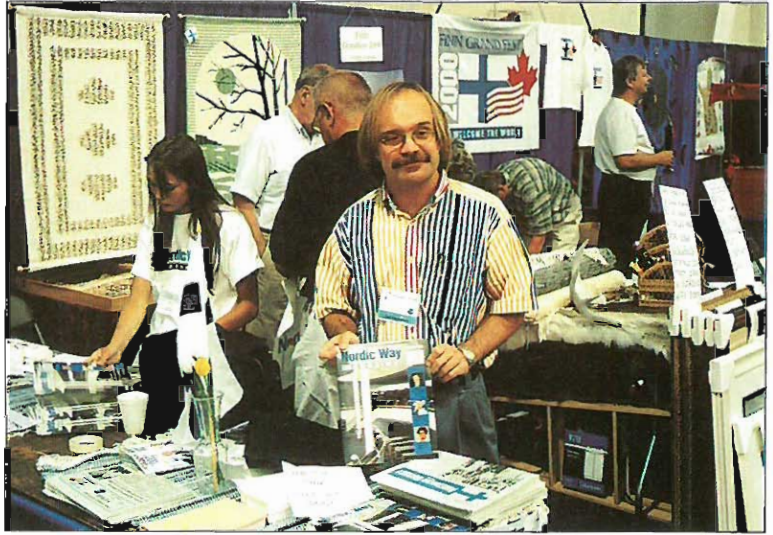
män tavoittamiseksi on tarkoitus käyttää erilaisten ”suomalaiskannavien” (lehdet, yhdistykset ym. instituutiot) ohella mm. nimihaikuja internetin puhelinluetteloista (”white pages”) ja sähköpostiosoitteistoista.

Tutkimuksen ohella suunnitellaan sisältyä myös erilaisten dokumentointiprojektien aktivoiminen eri tasoilla. Ajatuksena on ennen muuta innostaa paikallisia amerikkansuomalaisia yhteisöjä keräämään etniseen taustaansa liittyvää aineistoa ja tuottamaan sen pohjalta esim. näyttelyitä, dokumenttifilmejä ja julkaisuja sekä lahjoittamaan tätä aineistoa asianomaisten arkistojen tallennettavaksi. Kiinnostus ja tarve projektin toteuttamiseen on todettu monella tabolla suureksi, mutta viime kädessä se riippuu tietenkin rahoituksesta.

Matka FinnFest '98-tapahtumaan oli odotusten mukaisesti antoisa ja onnistunut. Samalla se oli jälleen selvä osoitus siitä, että Siirtolaisuusinstituutin edustus juhlilla on hyvin tärkeää, sillä siirtolaisrekisteristä on tullut merkittävä ja vakiintunut osa FinnFestin ohjelmaa.

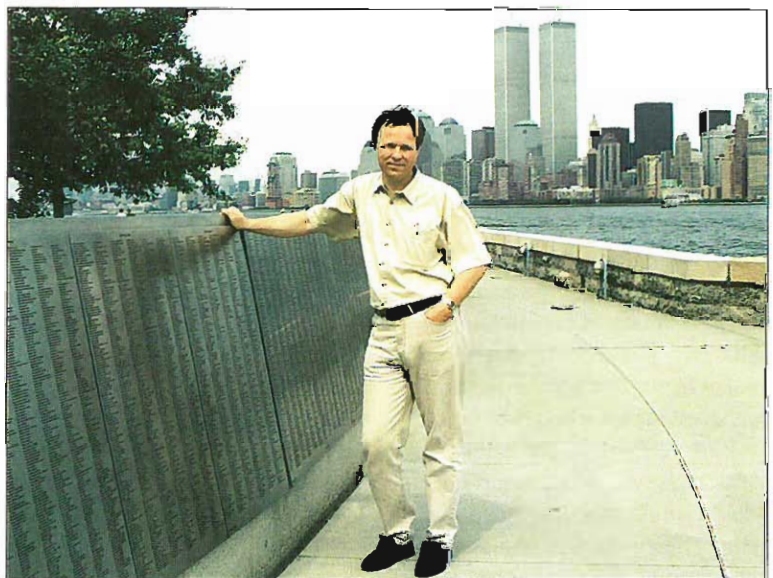
Ensi vuonna FinnFest pidetään 22.–25. heinäkuuta Seattlessa, Oregonin osavaltiossa (lisätietoja internetistä www.finns.org). Kanadansuomalaisten vastaavat Suurjuhlat ovat siitä heti viikon päästä Vancouverissa. Internetissä on runsaasti näistä ja muista ulkosuomalaisten toiminnoista kertovia ”saitteja”, joiden etsinnässä hyvä lähtökohta on Siirtolaisuusinstituutin linkkisivu www.utu.fi/erill/instmigr/links.htm.

*Jouni Korkiasaari ja
Juha Niemelä*

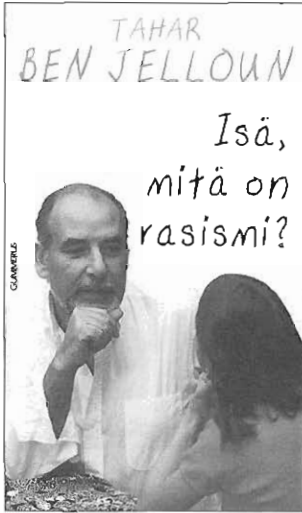

Amerikan Uutiset ja Canadian Uutiset -lehtien omistaja ja päätoimittaja Sakri Viklund esitteli FinnFestissä uusinta aikaansaannostaan, neljä kertaa vuodessa ilmestyvää Nordic Way -aikauslehteä, joka on suunnattu suomalaisten ohella myös muille Pohjois-Amerikassa asuville pohjoismaalaisille ja heidän jälkeläisilleen.

Matkallaan FinnFest '98 -tapahtumaan instituutin edustajat poikkesivat mm. Ellis-saarelle, jonka siirtolaismuseossa riittää nähtävää koko päiväksi. Saaren kautta Yhdysvaltoihin tuli vuosina 1892–1954 yli 12 miljoonaa siirtolaista (40 % nykyamerikkalaisten esi-isistä). Saarelle pystytetty ”Wall of Honour” -muistomerkkiin on tallennettu noin 500 000 siirtolaisen nimet. Niiden joukosta löytää helposti myös suomalaisia. Nimet ovat etsittävisiä internetin kautta (www.wallofhonour.com). Kuvassa Jouni Korkiasaari ”Kunniaseinän” suomalaisnimiä etsimässä.

Kirja-arvionteja

Tahar Ben Jelloun: Isä, mitä on rasismi? Gummerus, Jyväskylä 1998. Suomenos Annikki Suni. 61 s.

Lapsi ei syntyessään ole rasisti, vaan hänet behavioristisesti opetetaan pelkäämään vierasta. Epäluuloisuus kuuluu ihmisuuntoon. Kasvatuksen avulla lapsi oppii kuitenkin ymmärtämään outoutta ja näkemään moninaisuuden rikkauden. Ranskassa asuva marokkolaisyyntyinen Tahar Ben Jelloun pohtii kirjassaan isän ja 12-vuotiaan tyttären välillä käytävän dialogin avulla suvaitsemattomuuden ydintä juurta jaksaen. Alun perin kirjoittaja todellakin oli vastailut tyttärensä kysymyksiin rasismista. Keskustelun pohjalta hän päätti kirjoittaa kirjan, jonka hänen tyttärensä ja tämän kaksi ystävää koelukivat.

Ben Jelloun lähtee siitä, että lapsi pystyy omaksumaankin uusia asioita ilman menneisyyden rasitteita. Hänen mukaansa lapsi to-

della haluaa ymmärtää. Isän selityksissä rasismi ja sorto konkretisoidaan henkilöiksi ja historiallisiksi tapahtumiksi, mikä kirjan kohderyhmä huomioiden lienee tarkoituksenmukaisinta. Ben Jelloun päätyy Robert Milesin käsitykseen siitä, että rasismi on sairaus – tai kuten tytär asian ilmaisee: ”... rasisti on sikamainen tyyppi”.

Aihepiirin ydinkohdat käyvät hyvin ilmi kirjan sivuilta: mitään väestöryhmää ei voida tuomita yksiselitteisesti rasistiseksi eikä ihminen ole eriarvoinen ihonväriinsä tai kulttuurinsa tähden. ”Kohtelemalla muita arvokkaasti ihminen todistaa kunnioittavansa itseään”, Ben Jelloun toteaa kirjan viimeisessä lauseessa.

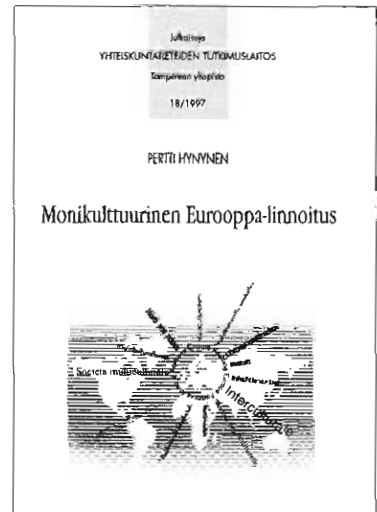
Ben Jelloun opettaa, ettei rotusanaa saisi käyttää ihmisten erilaisuudesta puhuttaessa. Milesinkin mukaan ihmisrotu on kestävä käsite. Rotu kuitenkin jäsentää perustavalla tavalla yhteiskunnan toimintoja. Howard Winant kirjoittaa kirjassaan *Racial Conditions: Politics, Theory, Comparisons* (1994): ”I believe ... that race remains a fundamental organizing principle, a way of knowing and interpreting the social world”. Pienenä ylilyöntinä voidaan pitää väitettä, että rasistilla ei ole huumorintajua. Tätä olisi ehkä voinut perustella laajemmin. Kärjekkyyttä saattaa joutua siitä, että kirjoittaja kuuluu etniseen vähemmistöön.

Kirjan päätössanoja lukiessa tuntuu ikävältä, että rasismia vastaan joutuu taistelemaan jatkuvasti, joka päivä. Ote ei saa koskaan herpaantua. Parempihan olisi, ettei tarvitsisi taistella, mutta sehän on utopiaa. Kehotus tuleekin ottaa lähinnä yleisenä, tosin

kärkevänä ohjeena siitä, mihin lapsen ja aikuisenkin tulee pyrkiä.

Joskus kirjoittaja syyllistyy liialliseen jankuttamiseen, mikä lienee ymmärrettävää uteliaan lapsen ollessa keskustelukumppanina. Dialogimuoto luo kylläkin autenttisuutta. Kirja soveltuu erinomaisesti opetuskäyttöön. Kirjan sisällön ja tyylin avulla edistetään paitsi suvaitsevuuskasvatusta myös oppiaineiden välistä integraatiota. Historialliset ja yhteiskunnalliset käsitteet tulevat tekstin myötä kätevästi tutuiksi. Kuiva, oppikirjamainen ote puuttuu. Entä miten lapset suhtautuvat isällisiin totuuksiin, joihin kirja perustuu? Syntyykö kapinahenki?

Timo Jaakkola

Pertti Hynnen: Monikulttuurinen Eurooppa-linnoitus. Vaelusliikkeiden poliittisia, sosiaalisia ja kulttuurisia vaikutuksia läntisen Euroopan maissa. Tampereen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden tutkimuslaitos, Julkaisuja 18/1997. Tampere 1997, 268 s.

Euroopassa ja muuallakin on 1990-luvulla ilmestynyt suuri joukko kirjallisuutta, jossa on sangen perusteellisesti pohdittu Euroopan kulttuurista pohjaa uudessa integraatiovaiheessa. Euroopalle on haettu kulttuurista identiteettiä, jonka perustalle se voisi rakentaa roolinsa kansainvälisissä suhteissa ja joka antaisi pohjaa myös pidemmälle menevälle poliittiselle integraatiolle. Tähän keskusteluun väistämättä liittyy myös pohdiskelu Euroopan kansalaisuudesta ja sen perusteista. Tätä debattia taas ei voida käydä ilman rajanvetoa ei-eurooppalaiseen Euroopassa ja Euroopan ulkopuolella.

Pertti Hynysen tutkimus liittyy tähän laajaan kirjallisuuteen, mutta omaleimaisella tavalla. Hynynen ilmoittaa esipuheessaan kirjoittavansa siitä, millaisia poliittisia, sosiaalisia ja kulttuurisia seurauksia muuttoliikkeiden kiihtymisestä on läntisen Euroopan maissa. Muuttoliikkeen seurauksena käynnistynyt pohdiskelu monikulttuurisen Euroopan ja Eurooppa-linnoituksen ideaalimallien välillä on motivoinut Hynystä. Hän sanoo pyrkivänsä yhdistämään nämä käsitteet.

Tavoite on kunnianhimoinen, eikä lopullista vastausta tietenkään löydy Hynysen kirjasta. Hynysen tapa hakea synteesiä panee lukijan pohtimaan tätä problematiikkaa. Hänen käyttämänsä lukuksat esimerkit ja kansalaistasolta lähtevä pohdiskelu antavat haastavan näkökulman teemaan. Vanha positivistisi jää kyllä kaipaamaan kirjasta selkeää analyysimallia ellei nyt suorastaan viitekehystä. Olen itse ainakin yhtä huolestunut muuttoliikkeiden ja

ulkomaalaiskysymyksen merkityksestä Euroopan tulevaisuudesta kuin Hynynenkin. Muukalaisviha yhdistyy Euroopassa poliittisiin ääriliikkeisiin ja se on tärkeä osa eurooppalaisten demokratioiden säilymistäistelua lähivuosina. Hynysen analyysistä olisi nyt otettava askel eteenpäin: Euroopan demokratioiden vakauden turvaamiseksi kaivattaisiin hyvin vakavaa ja pitkällekin menevää pohdiskelua myös institutionaalisista ja oikeudellisista kysymyksistä, ennen kuin on liian myöhäistä.

Hynysen on onnistunut välttämään tämän teeman käsittelyyn niin uvasti liittyvät ylilyönnit. Vaikka asiaa lähestytään paljolti tapausten kautta ja maahanmuuttajan näkökulmasta, ei siinä sorruta kaunisteluun ja ihmiskohtaloilla mässäilyyn. Vanha EU-tutkija tosin jää kaipaamaan enemmän terävyyttä ja myös asiapitoisuutta EU-ulottuvuuden esittelyssä. Mutta kirjassa on myös vankkaa analyttistä otetta. Minua miellytti erityisesti luku VII, jossa käsitellään eurooppalaisia vastaanottopolitiikan malleja. Se on kiintoisa yhdistelmä yksityiskohdista tietoa ja omaa tulkintaa.

Minulle kirjan ehkä keskeisin opetus on Hynysen toteamus, että ”mikään maahanmuuttopolitiikka ei ole kestävä, mikäli se ei jatkuvasti pyri selvittämään perustansa ja miten se vastaa oman maan periaatteita ja intressejä” (s. 251). Tämä tuntuu itsestäänselvyydeltä, mutta todellisuudessa se on hyvin sensitiivinen asia, jonka käyttäntöön pukeminen on monella tavalla herkkä kysymys. Talouden dynamiikka sanelee tarpeet ja myöskin rajoitteet maahanmuut-

topoliitikalle. Hynynen on varmasti oikeassa sitoessaan muuttoliikettä talouden sykleihin: milloin Euroopassa on koettu tarpeelliseksi houkutella maahanmuuttajia kasvun ja laajenemisen aikana, milloin taas laskun ja taantuman aikana heistä tulee taloudellinen ja poliittinen ongelma. Vastaanottajan intressit muuttuvat ja periaatteetkin niiden mukaan. Monikulttuurisuus ja toleranssi ovat koetuksella.

Toivoisin, että Hynysen jatkaisi tutkimustaan nousemalla kansallisten mallien ja kansallisten ratkaisujen yläpuolelle ja pohdiskelisi, mitä jäsenvaltiot voisivat tehdä yhdessä erilaisista vastaanottomalleista ja kokemuksista huolimatta ja Euroopan instituutioiden kautta. Samalla hän voisi pohdiskella myöskin, minkälaisia oikeuksia ja velvollisuuksia Euroopan kansalaisuuden kehittäminen voisi pitää sisällään ja minkälaisia institutionaalisia ratkaisuja todellisen eurooppalaisen politiikan toteuttaminen edellyttäisi.

Euroopan unionissa käynnistyy nyt institutionaalisten uudistusten prosessi. Ajan rientoa kuvaavaa on, että tämä tapahtuu ennen kuin edellisen uudistuksen tulokset, Amsterdamin sopimuksen muodossa, ovat astuneet voimaan. Näissä uudistuksissa on kolme tärkeätä teemaa: miten kansalaisen ja EU:n suhde tulisi järjestää, miten EU kykenee vastaanottamaan ja sopeuttamaan uudet jäsenmaat ja miten sen institutionaalinen järjestelmä tulisi rakentaa uudelleen. Hynysen teema on näiden kysymysten keskiössä.

Esko Antola

Saapuneita julkaisuja/ Publications received

- Aavan meren tuolla puolen.** Tutkielmia siirtolaishistoriasta. Melkas, Eevaleena (toim.). Turku, 1996. 142 s. (Turun yliopiston historian laitos 36)
- Alaska Finns.** Documenting the Legacy of the Alaska Finns From the Russian Period. Portland, Oregon, Finnish-American Historical Society of the West, 1996. 83 p. (Pioneer Series; Vol. 23, No. 1)
- Amerifrisica - Übersee-Auswanderung aus den Frieslanden :** und benachbarten Ländern. Nordfriisk Instituut. Bredstedt, Verlag Nordfriisk Instituut, 1996.
- Arkistotoimen koko kuva.** Suomen neljännen arkistopäivät 19.–20.5.1994 Joensuussa. Kansallisarkisto. Joensuun yliopisto, 1994. 163 s. (Maakunta-arkistojen julkaisuja 1)
- Changing Faces of Prostitution.** Conference Book, Helsinki 3–5 May, 1995. Marjut Jyrkinen (ed.). Helsinki, Unioni, 1990. 167 p.
- ”Den vet som vida färdas”.** Reserapport från en kulturgeografisk exkursion i Kanada våren 1993. Borgegård, Lars-Erik (red.). Umeå universitet, 1993. 319 s. (Gerum 19)
- Documenting Diversity.** A Report on the Conference on Documenting the Immigrant Experience in the United States of America. CDIE Planning Committee, Immigration History Research Center. Saint Paul, University of Minnesota, 1991. 108 p.
- Eesti koomika.** Ajakirjanduse Koogutud Pärlid. Juur, Mart (toim.). Tallinn, Baltic News Service, 1995. 46 s.
- Eesti rahvastik rahvaloenduste andmetel, II.** Population of Estonia by population censuses. Statistical Office of Estonia. Tallinn, Eesti Statistikaamet, 1996. 315 s.
- Emmaus Lutheran Church, EL-CIC.** Suomalainen luterilainen Emmaus-seurakunta. 1995–1996 Annual Report. Break open God’s Treasured Possessions. British Columbia, Canada, 1996. 34 p.
- Ensamma flyktningbarn i Norden.** Köbenhavn, Nordiska Ministerrådet 1996. 135 s. (Tema-Nord 1996:516)
- Evaluation of the Development,** Cooperation between The United Republic of Tanzania and Finland. Finnish Cooperation Development Centre. Helsinki, Ulkoasiainministeriö, 1995. 333 p. (Report of Evaluation Study 1995:1)
- Fagnotat for demografi.** Utarbeidet av et ad hoc-utvalg for ”Demografi og befolknings spørsmål”. Norges forskningsråd. Oslo 1996. 51 s.
- Finland’s Romani People.** E Rhoma and i Finlandia. Sosiaal- ja terveysministeriö, romanasiaain neuvottelukunta. Helsinki, 1993. 19 s. (Esitteitä 1993/6)
- Finnish Congregational Church Notebook.** Sebell, Tellervo (red.). Ashtabula, Ohio, 1995. 257 p.
- ”Finnsläkter I”.** 5 generasjoner av slektene Haljainen, Veteläinen, Suhoinen, Häkkinen, Kurki, Vaissinen, Mulikka. 92 s. + nimilistat. – ”Finnsläkter II”. 5 generasjoner av slektene Raatikainen, Sikainen, Purainen, Kauppinen, Piesainen, Karjainen, Karvainen, Havuinen, Oinonen, Neuvoinen. 78 s. + nimilistat. – ”Finnsläkter III”. 7 generasjoner av slekten Räisänen. 116 s. + nimilistat. Solør Slekthistorielag. Norge, 1996.
- Flüchtlinge in Westeuropa.** Refugees in Western Europe. Eine Bibliographie. A Bibliography. Berliner Institut für Vergleichende Sozialforschung. Edition Parabolis, 1992. 175 s.
- Hallituksen kehitysyhteistyökertomus eduskunnalle** vuodelta 1994. Regeringens berättelse till riksdagen om utvecklings-samarbetet 1994. Suomen kehitysyhteistyö 1994. Finlands utvecklingssamarbete 1994. Helsinki, 1995. 136 s. (Ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyö-osasto, K 14)
- Helsinki – Tallinna.** Kaupunkien välinen vuorovaikutus matkustajaliikenteen kuvaamana. Ruoppila, Sampo (toim.). Helsinki, 1996. 155 s. (Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1996:8)
- Hopes and Realities.** Closing the Gap Between Women’s Aspirations and Their Reproductive Experiences. Tampere, The Alan Guttmacher Institute, 1995. 56 s.
- Hyvien hallintokäytäntöjen toteutuminen maahanmuuttajia koskevissa asioissa.** Maahanmuuttajien työmarkkinoille ja koulutukseen ohjaamisprojektiryhmän (MASI) loppuraportti. PAKSI, Maahanmuuttajien oikeudet -työryhmä, Työministeriö. Työhallinnon julkaisu 176. Helsinki 1997.

- Inkerinsuomalaisten paluumuutto.** Maahanmuutto- ja pakolaispoliittisen toimikunnan osamietintö. Luovutettu 30.1.1996. 2. tarkistettu painos. Helsinki, 1996. 27 s. (Sisäasiainministeriön julkaisu 1996:2)
- Innvandrere – gjester eller bofaste?** En innføring i norsk innvandringspolitikk. Haagensen, Eva; Kvisler, Laila; Birkeland, Tor G. (red). Oslo, Gyldendal Norsk Forlag, 1990. 183 s.
- Invandrar- och flyktingpolitiken** 1995. Stockholm, Arbetsmarknadsdepartementet, 1995. 71 s.
- Kalevainen** 1996. Kalevalan päivän juhlaulkaisu 1996. Vuodesta 1913. Kalevan Ritarikunta ja Kalevan Naiset. Kalevala Day Anniversary Publication 1996. Since 1913. The Knights and Ladies of Kaleva. Aaltonen, Aarne A.; Aaltonen, Rose-Marie (toim.). Florida, 1996. 119 p.
- Maahanmuuttajien ohjaaminen työmarkkinoille.** Maahanmuuttajien työmarkkinoille ja koulutukseen ohjaamisprojektiryhmän (MASI) loppuraportti. Työministeriö. Työhallinnon julkaisu 174. Helsinki 1997.
- Maahanmuutto- ja pakolaispoliittisen toimikunnan välimietintö.** Luovutettu 4.4.1996. Helsinki, 1996. 35 s. (Sisäasiainministeriön julkaisu 1996:6)
- Meikäläisiä muukalaisia.** Kulttuurien kohtaaminen käytännössä. Åström, Anna-Maria (toim.). Helsinki, Suomen kansatieteilijöiden yhdistys, 1995. 114 s. (Ethnos-toimite 9)
- Migration and Ethnic Marginalisation.** Multiculturalism, Racism, Xenophobia. Conference Proceedings of the 4th Euro-Conference in Berlin, 30th October to 1st November, 1992. The Berlin Institut for Comparative Social Research. Edition Parabolis, 1992. 39 s.
- New Zealand and International Migration.** A Digest and Bibliography, Number 1. Trlin, Andrew D. and Spoonley, Paul (editors.). New Zealand, 1986. 162 p.
- New Zealand and International Migration.** A Digest and Bibliography, Number 2. Trlin, Andrew D. and Spoonley, Paul (editors.). New Zealand, 1992. 162 p.
- Näkökulmia seutuistumiseen.** Iisakkala, Jari (toim.). Tampereen yliopisto, 1993. 110 s. (Aluetieteen laitos A 15)
- On Distant Shores.** Proceedings of the Marcus Lee Hansen Immigration Conference. Aalborg, Denmark, June 29–July 1, 1992. Larsen, Birgit Flemming; Bender, Henning, Veien, Karen (eds.). Aalborg, Danes Worldwide Archives, 1993. 372 p. (Utvandrerarkivets skriftserie. Udvandrerhistoriske studier 5)
- Pietarin kahdet kasvot.** Suomi ja EU Pietarista katsoen. EVA-raportti pietarilaisten asenteista 1996. Helsinki, Elinkeinoelämän valtuuskunta, 1996. 99 s.
- Rechtsextremismus und Gewalt.** Dokumentation. Friedrich-Naumann-Stiftung. Deutschland, 1993. 366 s.
- Registrum Ecclesiae Aboensis** eller Åbo Domkyrkas Svartbok. The Black Book of Abo Cathedral. Facsimile versio of the 1890 edition with a new introduction and translations of the original preface and the register of documents with brief introductions. Turun srk/Kansallisarkisto 1996. 668 s.
- The Ships of our First Century.** The Effoa fleet 1883–1983. Toim. Matti Pietikäinen; Bengt Sjöström. Helsinki, Effoa, 1983. 231 s.
- Suomen Lähetyksen vuosikirja** 1996. Helsinki, Suomen Lähetysseura, 1996. 216 s.
- Suomi Conference Yearbook** 1996. Suomi Konferenssin Vuosikirja 1996.
- Suomi Euroopassa – maassamuuton uudet ulottuvuudet.** Muuttoliikesymposium 1995. Koivukangas, O.; Korpela, K.; Narjus, R. (toim.). Turku, Siirtolaisuusinstituutti, 1996. 207 s. (Siirtolaisuustutkimuksia A 18)
- Tackling racism and xenophobia.** Practical action at the local level. Strasbourg, Council of Europe, 1995. 154 s.
- Traumatiserade flyktingar** och mottagningsprocessen i de nordiska länderna. Köbenhavn, Nordiska Ministerrådet, 1996. 245 s. (TemaNord 1996:517)
- Ungdomsforskning vid Kvarken.** (Red.) Pia Nyman-Kurkiala. Åbo, 1995. 152 s. (Institutet för finlandssvensk samhällsforskning. Forskningsrapporter 29)
- Vallan kumous.** Raportti poliittisesta päätöksenteosta. Helsinki, Elinkeinoelämän Valtuuskunta, 1996. 79 s.
- Verkostoavusteinen työelämän kehittämisohjelma.** Kauppinen, Timo; Laaksonen, Jyrki Y. J. (toim.) Helsinki, Työministeriö, 1996. 121 s. (Työpoliittinen tutkimus 137)
- 90-luvun aluetiedettä.** Kultalahdi, Olli (toim.). Tampere, Tampereen yliopisto, 1990. 47 s. (Aluetieteen laitos A 10)

- Abramsson, Marianne; Borgegård, Lars-Erik:** Välfärd i förändring. Den allmännyttiga bostadsmarknaden i några välfärdsstater. Umeå universitet, 1996. 77 s. (Gerum 30)
- Allahwerdi, Helena:** Maailmankansalainen I : Maailmankansalaisen kypsyyskoe. Suomen YK-liitto, Helsinki 1996.
- Apajalahti, Jenni; Nykänen, Tapio:** Yksi ihmisistä : Maailmankansalaisen kypsyyskoe. Helsinki, Suomen YK-liitto, 1996.
- Arkkila, Reijo (toim.):** Niin kaukana kuin pippuri kasvaa. Kenian lähetystyön näköaloja. Suomen Lähetysseura, Helsinki 1995.
- Aro, Timo:** Urbaani periferia. Muuttoliiketutkimus maskulaisista tulo- ja lähtömuuttajista 1993–1994. Turku, 1996.
- Bahlenberg, Annika:** Nästan hemma. Finsk invandring till Luleå under 1970-talet. Luleå, 1995. 61 s.
- Banton, Michael:** National Variations in Conceptions of Racism. Danmark, 1996. 22 s.
- Bladh, Gabriel:** Finnskogens landskap och människor under fyra sekler. En studie av samhälle och natur i förändring. 1995. 403 s. (Högskolan i Karlstad. Forskningsrapport 95:11)
- Blaschke, Jochen:** New Racism in Germany. Conference Proceedings of the 4th Euro-Conference in Berlin, 30th October to 1th November, 1992. Sonderausgabe. The Berlin Institut for Comparative Social Research. Edition Parabolis, 1996. 29 s.
- Borgegård, Lars-Erik et al.:** Att flytta till glesbygden. Om beskrivningsfaktorer bakom inflyttningen till Nordanstigs kommun. Umeå universitet, 1993. 61 s. (Gerum 20)
- Borgegård, Lars-Erik:** Återvandring från Sverige till Finland efter andra världskriget. En metodologisk studie. Umeå universitet, 1976. 26 s. (Gerum C 11)
- Brunborg, Helge; Eriksen, Siri:** U-landsdemografi i Norge. En kartlegging av u-landsrelevant demografisk forskning. Oslo, Norges forskningsråd, 1996.
- Domander, Minna:** Från öst till väst. Tidsbegränsad migration från Ryssland och Balticum till de nordiska länderna – samarbete över gränserna. Köbenhavn, Nordiska Ministerrådet, 1996. 100 s. (TemaNord 1996:547)
- Ekström, Birgitta:** Hangon kylpylä 1879–1939. Hanko, 1994. 181 s. (Hangon museon julkaisusarja 14)
- Engman, Max:** Förvaltningen och utvandringen till Ryssland 1809–1917. Helsinki, Förvaltningshistoriekommittén, 1995. 275 s. (Hallintohistoriallisia tutkimuksia 20)
- Fischer, Peter A.; Straubhaar, Thomas:** Migration and Economic Integration in the Nordic Common Labour market. Anniversary Issue. 40 Years of the Nordic Common Labour Market. Institut für Wirtschaftspolitik, Universität der Bundeswehr Hamburg, Köbenhavn 1996. 248 p. (Nord 1996:2)
- Flatebo, Roar:** Norske kommuners møte med enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere. En kartlegging og analyse av arbeidet med enslige mindreårige flyktninger i 4 norske kommuner. Oslo, Kommunaldepartementet, 1990. 161 s.
- Forsberg, Fredrik; Forsberg, John:** Släkten Klockars från Malax. Efterkommande till Matts Mattsson Klockars, f. 1828. Släktkrönika & utredning. 1994. 43 s.
- Haapamäki, Saara:** ”Språk de e som snöre”. En studie av tjugo kurders svenska språkfärdighet. Åbo Akademi, 1995. 211 s. (Skrifter från svenska institutonen vid Åbo Akademi 2)
- Hakapää, Kari:** Uusi kansainvälinen oikeus. Helsinki, Lakimiesliiton kustannus, 1995. 458 s.
- Haltsonen, Päivi:** Verkostot irani-laisten naisten integroitumisen tukena. Turku, 1996. 113 s.
- Hathaway, James C.; Dent, John A:** Refugee Rights. Report on a Comparative Survey. Ontario, York Lanes Press, 1995. 82 s.
- Heikkonen, Esko:** Reaping the Bounty. McCormick Harvesting Machine Company Turns Abroad, 1878–1902. Helsinki, Suomen Historiallinen Seura, 1995. 319 s. (Bibliotheka Historica 8)
- Henning, Roger:** Från koncentration till spridning. En utvärdering av regionalt utvecklingsarbete i Jämtlands län. Roger Henning, Ingrid Liljenäs. Umeå universitet, 1994. 60 s. (Gerum 21)
- Hettne, Björn; Inotai, Andrés:** The New Regionalism. Implications for Global Development and International Security. Helsinki, United Nations University, 1994. 92 s. (WIDER)
- Hjarnø, Jan:** Obedience is the Problem. On Neo-Nazism, Nationalism, Racism and Change in Denmark. Tanska, 1996.

- Hjarnø, Jan:** Racism, Community and Conflict. Settlement Patterns among New Ethnic Minorities in Denmark. Press. Papers, Migration, 6
- Iduozee, Vincent; Laaksonen, Pirjo; Liinasuo, Marja:** CARP – rasismia vastaan. Pääkaupunkiseudun kuntien ja lääninhallituksen työntekijäryhmien kouluttaminen etnisestä taustasta johtuvan syrjinnän ehkäisemiseen. Uudenmaan lääninhallituksen julkaisusarja 1996: 11. Helsinki 1996.
- Iggers, Wilma A. und Georg G.:** Autobiographie im Dialog. über jüdische Kindheit und Jugend in Deutschland und Böhmen und über ihre Emigration 1938. Osnabrück, Institut für Migrationsforschung und Interkulturelle Studien, 1996. 32 s. (IMIS-Beiträge, Heft 2/1996)
- Imerslund, Bente:** Finske stedsnavn i Nordreisa. (Kerääjät: Anna-Riitta Lindgren, Petri Hiltunen). Nordreisa kommune, 1993. 208 s.
- Into, Jaana:** Waikk' mä lennän lehden lailla, maissa vierais' kuljeksjn. Amerikansuomalaisen kirjallisuusinstituution ja kaunokirjallisuuden kehitys "suuren siirtolaisuuden" aikana. Joensuu, 1996.
- Juote, Mari:** Maahanmuuttajien kansalaistaidot. Raportti Hämeen lääninhallituksen EU-rahoituksella toteuttamasta projektista vuonna 1996. Hämeen lääninhallituksen julkaisusarja 1997:1. Hämeenlinna 1997.
- Järvinen, Timo A.; Kortelainen, Antti (toim.):** Muukalaiset. Juridiikasta ja asenteista kansojen kohdatessa. Helsinki, Edita, 1997.
- Karisto, Antti; Montén, Seppo:** Lukioon vai ei. Tutkimus alueellisista eroista helsinkiläisten lukionkäynnissä ja lukiolakautusten vaikutuksista. Helsinki, 1996. 130 s. (Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1996:6)
- Kekomäki, Kalle:** Suomalainen karkotuskäytäntö ja Euroopan ihmisoikeussopimus. Joensuun yliopisto, Julkisoikeuden tutkimuksia ja kurssikirjoja 3/1997. Joensuu 1997.
- Kero, Reino:** Suureen Länteen. Siirtolaisuus Suomesta Yhdysvaltoihin ja Kanadaan. Turku, Siirtolaisuusinstituutti, 1996. 307 s.
- Kero, Reino:** Suomalaisina Pohjois-Amerikassa. Siirtolaiselämää Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Turku, Siirtolaisuusinstituutti, 1997. 407 s.
- Kirkko ja pakolaiset kasvokain.** Kirkon pakolaistyö kansainvälistyvässä Suomessa. Kirkon ulkoasiainneuvoston asettaman työryhmän mietintö 8.10.1996. Helsinki, 1996.
- Kivinen, Olli:** EU ei ole kurkkudirektiivi. Helsinki, WSOY, 1994. 164 s.
- Koistinen, Leena:** Polkuja perille. Turun seudun maahanmuuttajien työvoimapalvelut ja työllistyminen 1994–1996. Työministeriö, Työhallinnon julkaisu 175. Helsinki 1997.
- Koivukangas, Olavi:** From the Midnight Sun to the Long White Cloud. Finns in New Zealand. Turku, Siirtolaisuusinstituutti, 1996. 397 p. (Migration Studies C 11)
- Komulainen, Ernesti J.:** A Grave in Karelia. New York, 1995. 232 p.
- Kukrus, Ants:** Tööstus-omandi õigus-kaitse. Tallinn, 1995. 303 s.
- Kulu, Hill:** Eestlaste tagasiränne 1940–1989. Lääne-Siberist pärit eestlaste näitel. Helsingin yliopiston maantieteen laitoksen julkaisuja C 9. Helsinki 1997.
- Kuosma, Tapio:** Pakolaisen oikeusasemasta Suomessa. Legal Condition of Refugees in Finland. Helsinki, Lakimiesliiton kustannus, 1993. 128 s.
- Kuosma, Tapio:** Ulkomaalaisen maahantulo ja maastalähtö. Tutkimus ulkomaalaisvalvonnan oikeudellisesta sääntelystä Suomessa. Helsinki, Lakimiesliiton kustannus, 1992. 405 s.
- Kuure, Olli:** Discovering Traces of the Past. Studies of bilingualism among school pupils in Finland and in Sweden. Oulun yliopisto, Acta Universitatis Ouluensis. Oulu 1997.
- Laakkonen, Kirsti:** Ruotsinsuomalaisen siirtolaislasten kielellisistä oloista. Turku, 1995. 133 s.
- Laakso, Leena-Kaisa:** Tillbaka i moder jords gröna famn. En analys av finländska utvandrares amatörfotografier. Turku, 1996.
- Laaksonen, Ilmari:** Sauvon Yliristniemen Alitalon Emanuel Matinpojan (1803–1880) ja Fredrika Ristontyttären (1814–1864) jälkeläisiä. Turku, 1995. 126 s.
- Lardot, Raisa:** Russa, russa! Helsinki, WSOY, 1994. 238 s.
- Lehtonen, Terhi:** Tuutarista Turkuun. Kansatieteellinen tulkinta Turkuun asettuneen inkerinsuomalaisen elämäntiestä. Turku, 1996. 116 s.

- Leskinen, Christine; Leskinen, Lauri:** Copper Country History. 3000 B.C. 1980, with old photos. Michigan, 1980. 72 p.
- Lundmark, Camilla:** Pensionärernas flyttningar över kommungräns i Sverige under perioden 1972–1992. Umeå universitet, 1995. 99 s. (Gerum 29)
- Luoma, Heikki:** Kuparitaivas. Juva, WSOY, 1996. 587 s.
- Luostarinen, Reijo:** Internationalization of Finnish Firms and their Responce to Global Challenges. Helsinki, United Nations University, 1994. 52 p. (WIDER)
- Martikainen, Juha-Matti:** Kotiinpaluu. Jalo Heikkisen elämä. Helsinki, Otava, 1996.
- Matikainen, Johanna:** Maahanmuuttajien osallistuminen. Viiden paikkakunnan kokemuksia monikulttuurisuudesta Hämeen läänissä. Helsinki, Sosiaali- ja terveysministeriö, pakolaistomisto, 1996. 90 s. (STM:n monisteita 1996:2)
- Matvejevna, Siiri** (red.): Välkommen till Sverige (Boken om de finska krigsbarnen). Köpenhamn, Akaki Books, 1997.
- Melin, Harri:** Suunnitelman varjossa. Tutkimus yritysjohtajista Neuvostoliitossa ja Venäjällä. Tampereen yliopisto, 1996. 251 s. (Acta Universitatis Tampereensis A 489)
- Merrit, Louise** (Melin): Early Suise Creek Immigrants. Seattle, 1995. 251 p.
- Muutosrohkeutta vai siilipuolustusta?** Raportti työelämän murroksesta. Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA. Helsinki 1997.
- Mähönen, Harri; Kauppinen, Jarkko:** Hyvinvoinnin vaikutus väestön pysyvyyteen. Aluerakenteellisten hyvinvointitekijöiden vaikutus väestön stabiiliisuuteen. Sonkajärvi, Ylä-Savon Instituutti, 1995. 86 s. (Monisteita; 1/1995)
- Norkia, Raija:** Suomen kiinalaiset. Etninen identifioituminen, akkulturoituminen ja siirtokunnan koostumus. Helsinki, 1996.
- Numelin, Ragnar:** Ihmisen vaellusvietti. Helsinki, Suomen kirja, 1944. 250 s.
- Oksa, Jukka; Rannikko, Pertti:** Kylä yhteiskunnassa. Esitelmää Sivakasta ja Rasimäestä. Joensuu 1985. 57 s. (Karjalan tutkimuslaitoksen 11/1985)
- Paavonen, Tapani:** Talouspolitiikka ja työmarkkinakehitys Suomessa toisen maailmansodan jälkeisellä jälleenrakennuskaudella vuosina 1944–1950. Turku, 1988. 365 s. (Turun yliopiston julkaisuja C 64)
- Parviainen, Erkki:** Finland's Road to Independence. From an ancient free tribe to a modern independent nation. Lake Worth, FL, 1996. 195 p.
- Pitkänen, Maarit; Jaakkola, Antero** (toim.): Inkerinsuomalaiset kunnassa. Helsinki, Suomen Kuntaliitto, 1997. 141 s.
- Pänkälä, Martti:** Arvalla armeijaan. Alavuden 11. reservikomppania 1883–1902. Alavus, Alavus Seura, 1989. 256 s.
- Pättikangas, Eira:** Liian kaukana Amerikan ranta. Karisto, 1995. 263 s.
- Randell, Mari; Siirilä, Seppo:** Teollisen yhteiskunnan murros. restrukturaation vaikutuksista alue- ja kaupunkirakenteeseen. Tampereen yliopisto, 1994. 61 s. (Aluetieteen laitos. Tiedonantoja 38/1994)
- Rautio, Juhani.** Ähtävästä vuonna 1886 lähteneen JOSS-GÅRK-perheen esi-isät ja jälkeläiset, 2. Halikko, 1996.
- Riärbäck, Asser:** Karhurantalaiset. Siirtolaisromaani. Suomalaisista raivaajajenkeä Kanadan korvessa. Jyväskylä, Gummerus, 1981. 190 s.
- Roiko-Jokela, Heikki** (toim.): Virallista politiikkaa – epävirallista kanssakäymistä. Suomen ja Viron suhteiden käännekohtia 1860–1991. Helsinki, Ateena Kustannus, 1997. 416 s.
- Roos, Saga:** Sadun ja seikkailun Kongo. Elämyksiä päiväntasaajan paratiisissa. Helsinki, WSOY, 1949. 218 s.
- Saarni, Ulla-Maija:** Ulkomaalainen suomalaisessa opiskelijahammashuollossa. Helsinki, Kansaneläkelaitos, 1996. 224 s. (Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 9)
- Saessalo, Lassi:** Kveenit. Tutkimus erään pohjoisnorjalaisen vähemmistön identiteetistä. Helsinki, 1996. 370 s. (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 638)
- Saurio, Simo:** Two-Region Input-Output Study for Core-Ring Relationships in Turku City Region. Turku, 1990. 212 s. (Turun yliopiston julkaisuja B 190)
- Schierup, Carl-Urik:** Multiculturalism, Neo-Racism, and the Changing Welfare State. Nordic Trajectories. Tanska, 1996. 27 p.
- Sevander, Mayme:** Soviet Bondage. Sequel to "Red Exodus". Duluth, Minnesota, 1996. 157 p.
- Stoller, Eleanor Palo:** Sauna, Sisu, and Sibelius. Ethnic Identity Among Finnish Americans.

- Winter 1996, p. 145–175. (Reprinted from *The Sociological Quarterly*; 37/1)
- Suikki-Honkanen, Katri:** Los Pacos. Suomalaiskylä Espanjassa. *Scripta Ethnologica Aboensia* 43. Turun yliopisto. Turku, 1996. 160 s.
- Suni, Minna:** Maahanmuuttajaoppilaiden suomen kielen taito peruskoulun päättövaiheessa. Helsinki, 1996. 136 s. (Opetushallitus, moniste 11/1996)
- Suojanen, Päivikki:** Kulttuurien tutkijan arki. Kokemuksia omasta ja vieraasta. Jyväskylän, Antrokirjat, 1996. 160 s.
- Svensson, Ronny; Adolfsson, Gerd:** Kulturen som drivkraft. Konkreta effekter av nio större kultursatsningar i en region. Torsby, Heidruns förlag, 1995.
- Thurner, Arthur W.:** *Calumet Copper and People. History of a Michigan Mining Community 1864–1970.* Hancock, Michigan, 1974. 108 p.
- Tikkanen, Matti; Korhola, Atte; Seppä, Heikki; Virkanen, Juhani:** Töölönlahden ympäristöhistoria ja veden laadun muutokset pohjasedimenttien kuvastamana. Helsinki, 1996. 96 s. (Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1996: 4).
- Ukkonen, Alfons:** Kalevan Ritarikunnan ja Kalevan Ritarien historiaa 100 vuoden ajalta. Ritarikunta aloitettu toukokuussa 1898. Florida, Kalevan Ritarikunta ja Kalevan Naiset / *The Knights and Ladies of Kaleva*, 1996. 384 s.
- Vahur, Raid:** Liike-elämän sanakirja suomi-eesti. Soome-eesti ärisõnastik. Tallinn, TEA, 1995. 407 s.
- Vartti, Riitta Mailis Hellevi:** Korkeakoulusta kotiapulaiseksi. Filippiiniläisten naisten siirtolaisuus Espanjaan. Helsinki, 1996.
- Vikat, Andres; Notkola, Veijo:** Keitä he ovat? Virosta ja entisestä Neuvostoliitosta Suomeen muuttaneet vuosina 1988 ja 1992. 2. korjattu painos. Helsinki 1996. 53 s. (Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1996:3)
- Virta, Erkki:** Finska ungdomar i Värmdö. En studie av välbefinnande och social anpassning. Värmdö, 1996. 27 s.
- Virtanen, John O.:** Suomi-kuvaa luomassa. Muistelmia Amerikan vuosilta 1946–1980. Turku 1996. 279 s.
- Virtaranta, Pertti:** Hauska tutustua. Amerikansuomalaisia tapamassa. (Jaakko Yli-Paavola, toim.). Helsinki, 1996. 235 s. (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 651)
- Vuorela-Wiik, Maarit:** Arki uudella asuinalueella. Kallahden asumistyytyväisyys. Helsinki 1995. 109 s. (Helsingin kaupungin tietokeskuksen muistioita 1995:1)
- Wahlström, Riitta:** Suvaitsevuu-teen kasvattaminen. Erilaisuus on rikkautta. Helsinki, WSOY, 1996. 194 s.
- Wall, Marketta:** Hangon kahviloita, ruokaloita, ravintoloita ja majataloja. Hanko, 1994. 151 s. (Hangon museon julk.sarja 14)
- Waltari, Toivo:** Finska sjömansmissionen 1875–1925. Helsinki, Finska Sjömansmissions-sällskapet, 1925. 723 s.
- Waltari, Toivo:** Merimiespappina Hampurissa. Helsinki, Suomen Merimieslähetyseura, 1912. 94 s.
- Weissglas, Gösta; Alatalo, Marita; Appelblad, Håkan:** Lax i strida strömmar. Sportfisket som regional utvecklingsresurs. Slutrapport från projektet Laxen tillbaka till våra älvar. Umeå universitet, 1996. 208 s. (Gerum 31)
- Wikrén, Gerhar; Sandesjö, Håkan:** Utlänningslagen. Med kommentarer. Stockholm, Allmänna Förlaget, 1990. 394 s.
- Wrench, John:** Migrants and ethnic minorities at the workplace. The interaction of legal and racial discrimination in the European Union. Tanska, 1996. 22 p.
- Yaansah, Edward A. Adiin:** An Analysis of Domestic Legislation to Regulate the Activities of Local and Foreign NGO:s in Croatia, Kenya, Rwanda and Uganda. Annual Report 1993–1994. The Refugee Studies Programme and Centre for Sociological Studies, University of Oxford. 3. Third Edition. Oxford, 1995. 197 p.
- Yli-Renko, Kaarina:** Intercultural Finnish Communication in Foreign Language Education. Papers Presented at the First Two Symposia on Finnish Literature in North America. Turun yliopisto, 1993. 138 p. (Faculty of Education, Research Reports A:168).
- Zubrzycki, Jerzy:** Arthur Calwell and the origin of post-war immigration. Canberra, Commonwealth of Australia, 1995. 45 p.
- Zubrzycki, Jerzy:** White Australia. Tolerance and Intolerance in Race Relations. Practical action at the local level. National Museum of Australia, 1995. 20 p. (Occasional Paper.)

• Ohjeita kirjoittajille

Siirtolaisuus-Migration on monikielinen lehti, joka julkaisee siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyviä tieteellisiä ja populäärejä kirjoituksia. Otamme vastaan myös kirja-arvosteluja, katsauksia ja kommentteja, jotka liittyvät siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon tai niiden tutkimustoimintaan.

Käsikirjoitukseen merkitään nimi, osoite, oppiarvo, virka-asema ja toimipaikka tai muu selvitys kirjoituksen taustasta. Toivomme myös passikuvatyypistä kuvaa kirjoittajasta. Artikkelin suositeltava maksimipituus on 10 liuskaa (28 riviä/liuska). Milloin mahdollista, toivomme saavamme artikkelin sekä levykkeellä (mieluummin PC-yhteensopiva) että tulostettuna. Englannin- tai suomenkielistä tiivistelmää varten tarvitaan

noin 100 sanan teksti. Kuviot ja taulukot pyydämme myös erilliselle paperille piirrettyinä.

Lähdeviitteet sijoitetaan kirjoitukseen siten, että ensin on kirjoittajan sukunimi, sitten lähteen painovuosi ja viittauksen sivunumerot (esim. Korkiasaari 1989, 14-17). Lähdeluettelo liitetään loppuun otsikolla "Kirjallisuus" aakkosjärjestyksessä ilmoittaen kirjoittajan sukunimi, etunimi, teoksen nimi, julkaisija, painopaikka ja -vuosi (esim. Korkiasaari, Jouni: Suomalaiset maailmalla. Siirtolaisuusinstituutti. Turku 1989). Lehtiartikkeleista ja muihin julkaisuihin sisältyvistä lähteistä ilmoitetaan myös julkaisun nimi, vuosikerta, ilmestymisvuosi, lehden numero ja artikkelin sivunumerot.

• Instruktioner för artikelförfattare

Siirtolaisuus-Migration är en flerspråkig tidskrift som publicerar vetenskapliga och populärvetenskapliga artiklar om migration. Vi publicerar också bokrecensioner, översikter och kommentarer i anslutning till migrationsfrågor och forskning.

Manuskript för publicering bör förses med författarens namn, adress, lärd grad, tjänsteställning och arbetsplats eller annan utredning om bakgrunden till manuskriptet. Ett passfoto av författaren torde bifogas. Artikeln bör helst inte överskrida tio sidor (28 rader/sida) och om möjligt även levereras på en PC-kompatibel diskett. Bifoga gärna ett sammandrag på ca. 100 ord för sammandrag på finska eller

engelska. Figurer och tabeller bör presenteras på en separat bilaga.

Referenser inplaceras i texten enligt följande: Släktnamn, publikationens tryckår och sidhänvisning (t.ex. Lange 1992, 117–120). Källförteckningen bifogas till slutet av artikeln med rubriken "Litteratur" i alfabetisk ordning enligt följande: Författarens släktnamn, förnamn, verkets titel, tryckort, -år och utgivare eller förlag (t.ex. Lange, Anders: Reflektioner kring rasism. Stockholm 1992. CEIFO, FESTrapport 13). För tidskriftsartiklar och andra källor uppges även publikationens namn, årgång, utgivningsår, tidskriftens nummer och artikelns sidnummer.

• Instructions to Contributors

Siirtolaisuus-Migration is a multilingual journal, which publishes both scholarly and popular articles relating to international and internal migration. We also accept book reviews, surveys and reports, and comments on literature or research relating to internal and international migration.

Manuscripts should include information concerning the author's name and address, academic degrees and occupation. A photograph of the author would be appreciated. The recommended maximum length for articles is 10 pages (at 28 lines/page). When possible, we hope to get the article even on a disc (preferably PC-compatible). Articles should be accompanied by a separate summary in English, of about 100 words.

Figures and tables should be submitted also on separate pages.

Sources referred to should be cited within the text, using the format: author's name, year of publication of the text cited and page references (e.g. Koivukangas 1986, 44-46). A list of sources should be given at the end of the manuscript, in alphabetical order cited as follows: Author's name, title of text, publisher, place and date of publication (e.g. Koivukangas, Olavi: Sea, Gold and Sugarcane. Institute of Migration, Migration Studies C 8. Turku 1986). Of articles in periodical and other publications should be cited also the title of the publication, volume and issue numbers, year of publication, and page references.

Siirtolaisuusinstituutin kirjauutuus!

HELENA
D'AVINO

CARMEN
kohtaloni

Helena D'Avino Carmen - kohtaloni

Siirtolaisuusinstituutti on ryhtynyt julkaisemaan siirtolaistemme kohtaloita ja elämäntarinoita uudessa kaunokirjallisessa julkaisusarjassaan. Sarjan aloittaa sodan jälkeen Suomesta lähtenyt Helena D'Avino värikkäällä muistelmillaan.

"Muistan, että meillä on ollut semmoisia kriisikausia. Niitä oli kovasti juuri silloin, kun saavuttiin Amerikkaan, ennen kuin sitä löysi oman alansa. Oli monta muukaa matkassa, ennen kuin minä löysin sen sosiaalibomman ja sain siihen koulutuksen. Sitten kaikki sujui niin kivasti, itsestään."

Helena Elfving lähti sotien jälkeen Ranskan valtion stipendiaattina Pariisiin jatkamaan kielipintojaan. Pariisissa Helena tapasi tulevan elämäntoverinsa, Yhdysvaltain armeijassa taistelleen Carmen D'Avinon.

"Hexokastanjapuut kukkivat Montpamassella. April in Paris – nuo samat ilmaisevat kaiken. Minussa itsessäni oli tapahtumassa suuri muutos. Olin kotoisin perinteitä kunnioittavasta kodista, mutta entisen maailman yhteiskunnalliset arvot eivät pääneet enää uusissa olosuhteissa."

Pariskunta eli, opiskeli ja teki töitä Ranskassa, Intiassa sekä Yhdysvalloissa. Carmenista tuli tunnustettu taitelija ja filmimies, jonka animaatiofilmit saivat kaksi kertaa Oscar-ehdokkuuden. Helena opiskeli sosiaalihoitajaksi ja teki pitkän päivätyön mm. vanhustyössä ja näkövammaisten lasten parissa Yhdysvalloissa.

Eläkeikään ehdittyään aviopari D'Avino hankki maatalon syrjäisestä Hammondista, läheltä Kanadan rajaa. Helenan terveys on alkanut horjua ja etenkin näön heikkeneminen on vaikeuttanut kirjoitustyötä.

"Voi sentään! Carmen elää vielä siinä tunnelmassa, joka vallitsi sodassa. Voi olla miten vain, mikään ei ole niin tärkeätä kuin elämä itse. Niin kauan kuin elää, on hyvä olla. Kyllä hänellä oikea filosofia on, mutta minun täytyy aina välillä vähän jamuttaa."

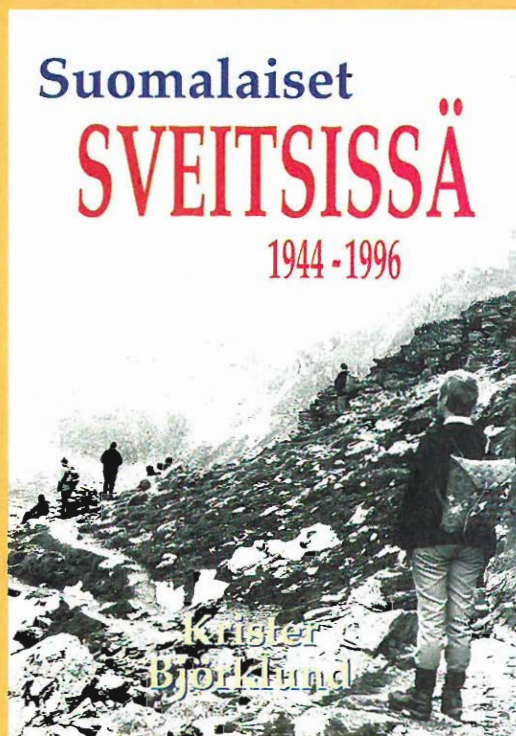
(Otteet Helenan muistelmista)

Kirjan hinta 80 mk + postikulut

Tilaukset: Siirtolaisuusinstituutti,
Piispankatu 3, 20500 Turku,
puh. 02-2317 536, fax 02-2333 460
email: mirva.havukko@utu.fi

Tutkimus sveitsinsuomalaisista on valmistunut

- Mikä on röstioja? • Miten pyykkituvan avain symbolisoi sveitsiläistä yhteiskuntaa? • Mikä on "Kallen pommi"?
- Millainen on sveitsiläinen saunakulttuuri?

Krister Björklund: Suomalaiset Sveitsissä 1944–1996

Alppimaa on lumonnut arviolta 7 000 suomalaista, jotka ovat asettuneet tämän päivän Sveitsiin.

Krister Björklundin tekemä tutkimus antaa elävän ja seikkaperäisen kuvan suomalaisista Sveitsissä:

- keitä sveitsinsuomalaiset ovat
- miksi he ovat muuttaneet Sveitsiin ja
- millaista on elää suomalaisena Sveitsissä.

**Kirjan hinta 100 mk
(+ postituskulut)**

Tilaukset:

Siirtolaisuusinstituutti

Piispankatu 3, 20500 Turku

puh. 02-2317 536, fax 02-2333 460, email: mirva.havukko@utu.fi